

กฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ - ๓๓๓ ครั้งที่ ๗ - ๘

ดร.ศุภกิจ แยมประชา

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

มาตรา ๓๑๗ “ผู้ใดโดยปราศจากเหตุอันสมควร พรากเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

ผู้ใดโดยทุจริต ซื่อ จำหน่าย หรือรับตัวเด็กซึ่งถูกพรากตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรากนั้น

ถ้าความผิดตามมาตรานี้ได้กระทำเพื่อหากำไร หรือเพื่อการอนาจาร ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท”

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

พราก ตามพจนานุกรมหมายความว่าเอาไปหรือพาไปหรือแยกเด็กออกจากความชอบธรรมของผู้อื่นที่ปกครองดูแลเด็กนั้น การชักชวนและเด็กไปโดยสมัครใจก็เป็น การพรากอย่างหนึ่ง (คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๑๕๒/๒๕๔๓ ให้ความหมายของคำว่าพรากตามพจนานุกรมเช่นเดียวกัน ฎีกาที่ ๑๓๙๘๗/๒๕๕๗) การพรากจึงไม่จำกัดวิธี

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๗๔/๒๕๕๘

ความผิดฐานพรากเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๑๘ กฎหมายมุ่งคุ้มครองอำนาจปกครองของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล แต่กรณีจะเป็นความผิดดังกล่าวได้จะต้องมีการกระทำที่เป็นการพรากซึ่งหมายถึงการพาไปประกอบด้วย ข้อเท็จจริงได้ความว่า ก่อนเกิดเหตุผู้เสียหายที่ ๑ ไปตีเมียกับ ส. ภริยาจำเลยจนมาได้สติ ส. พาผู้เสียหายที่ ๑ กลับไปส่งที่บ้าน แต่ยายของผู้เสียหายที่ ๑ ให้ ส. พาผู้เสียหายที่ ๑ กลับไปเพราะเกรงว่าผู้เสียหายที่ ๑ จะถูกลงโทษ ส. จึงพาผู้เสียหายที่ ๑ ไปนอนที่แคร่หน้าห้องนอนของจำเลยและ ส. เมื่อจำเลยกลับมาถึงบ้าน เห็นผู้เสียหายที่ ๑ จึงกระทำชำเราผู้เสียหายที่ ๑ จำเลยจึงมิได้กระทำการอันเป็นการพรากผู้เสียหายที่ ๑ ไปเสียจากผู้ดูแล คงมีแต่เจตนากระทำชำเราผู้เสียหายที่ ๑ เท่านั้น แม้หลังจากจำเลยกระทำชำเรา

ผู้เสียหาย ...

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

ผู้เสียหายที่ ๑ ที่แคร่แล้ว จำเลยจะอุ้มผู้เสียหายที่ ๑ เข้าไปกระทำชำเราในห้องนอนของบุตรสาวจำเลย ซึ่งอยู่บริเวณเดียวกันอีก ๒ ครั้ง ก็ไม่เป็นการกระทำที่เป็นการพรากตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว เพราะมิได้พาผู้เสียหายที่ ๑ ไปที่อื่นอีก

ต่อมามีคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๑๔๑/๒๕๕๙ วินิจฉัยว่า เด็กเข้ามาในห้องที่เกิดเหตุเอง แล้วจำเลย ชัดขวางไม่ยอมให้เด็กออกไปจากห้อง เพื่อข่มขืนกระทำชำเราเป็นการ “พราก” เพื่อการอนาจารแล้ว การที่เด็กเข้ามาในห้องเอง จำเลยไม่ได้ชักชวนหรือชี้นำ เพียงแต่อาศัยโอกาสนี้ชัดขวางเด็กเพื่อ ข่มขืนกระทำชำเรา ไม่น่าจะมีความผิดฐานพรากเด็กเพื่อการอนาจาร

การกระทำความผิดต่ออำนาจปกครองหรือไม่เป็นนามธรรม แต่การ “พราก” เป็นการกระทำ ด้วยเหตุนี้เองศาลอุทธรณ์จึงเห็นว่าไม่เป็นความผิดฐานพรากเด็ก

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๘๘๐/๒๕๕๖

จำเลยกับผู้เสียหายซึ่งมีอายุ ๑๔ ปีเศษ รักใคร่กันอย่างซื่อสัตย์ มารดาผู้เสียหายก็ทราบและ อนุญาตให้จำเลยพาผู้เสียหายออกจากบ้านไปรับประทานอาหารเที่ยวชมภาพยนตร์กันบ้างเพื่อให้จำเลย และผู้เสียหายได้มีโอกาสอยู่ด้วยกันและทำความรู้จักคุ้นเคยเพื่อประโยชน์ของการอยู่กินเป็นสามีภริยา กันในวันข้างหน้าและทุกครั้งจำเลยก็จะพากลับมาส่งที่บ้าน อันเป็นการยอมรับในอำนาจปกครองของ บิดามารดาผู้เสียหายอยู่ การที่จำเลยได้ล่องเินทางเพศแก่ผู้เสียหายด้วยการกอดจูบรวมทั้งกระทำชำเรา ผู้เสียหายก็เป็นไปตามโอกาสและตามวิสัยคนรักใคร่ชอบพอกัน ซึ่งจำเลยต้องรับผิดชอบทางอาญาในการ กระทำของตนในแต่ละครั้งอยู่แล้วหากการกระทำนั้นเป็นความผิดต่อกฎหมาย แต่ยังไม่พอถือว่าจำเลย พรากผู้เสียหายไปเสียจากบิดามารดาโดยปราศจากเหตุอันสมควรเพื่อการอนาจาร

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

ที่ไม่เป็นความผิดเพราะเหตุว่า บิดามารดาทราบมาตั้งแต่ต้นว่าการที่จำเลยพาบุตรสาวออกไปรับประทานอาหารนั้น พาไปร่วมประเวณีด้วย แต่ถ้าเพียงอนุญาตให้พาออกไปเที่ยว แต่จำเลยกลับพาไปกระทำชำเราเช่นนี้ย่อมเป็นการ “พราก”

ส่วนพฤติการณ์ที่ผู้เสียหายนัดให้จำเลยมาพบและจำเลยพาผู้เสียหายไปที่ห้องจำเลยเพื่ออู้อะของผู้เสียหายเองเช่นนี้ยังไม่พอฟังว่าเป็นการพราก ฎีกาที่ ๗๕๐/๒๕๔๓ และยังมีฎีกาที่ ๒๖๗๓/๒๕๔๖ ที่วินิจฉัยว่า การพรากเด็กไปร่วมประเวณี แม้นในหรือนอกเส้นทางถือว่าเป็นการพราก ฎีกาที่ ๑๙๘/๒๕๕๔ วินิจฉัยตามแนวเดิม

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๖๗๓/๒๕๔๖

จำเลยมีอาชีพขับรถรับส่งเด็กนักเรียน ขณะที่เด็กหญิงผู้เสียหายเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำเลยทำอนาจารผู้เสียหายโดยใช้มือลูบคลำที่อวัยวะสืบพันธุ์และจับหน้าอกผู้เสียหาย จำเลยจึงมีความผิดฐานกระทำอนาจารเด็กอายุยังไม่เกิน ๑๕ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๗๙ วรรคแรก

ขณะที่จำเลยขับรถพาผู้เสียหายและเด็กนักเรียนอื่นกลับบ้านได้แวะที่อาคารหลังหนึ่งให้เด็กนักเรียนอื่นลงไปซื้อขนม ผู้เสียหายจะลงไปด้วย แต่จำเลยไม่ให้ลงโดยบอกให้ผู้เสียหายฝากคนอื่นไปซื้อขนมแทนแล้วจำเลยนำตัวผู้เสียหายให้นอนราบกับเบาะ ใช้มือกดตัวผู้เสียหายไม่ให้ลุกขึ้น แล้วได้กระทำชำเราผู้เสียหาย หลังจากครั้งนี้แล้วจำเลยกระทำชำเราผู้เสียหายอีกหลายครั้งจนกระทั่งผู้เสียหาย

เรียนจบ...

ความผิดฐานพรางเด็กหรือพรางผู้เยาว์

เรียนจบถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยนอกจากกระทำชำเราในรถซึ่งแวะจอดที่อาคารดังกล่าวแล้วจำเลยยังพาผู้เสียหายเข้าไปในบ้านร้างแถวสุขุมวิทแล้วกระทำชำเราผู้เสียหาย จำเลยจึงมีความผิดฐานกระทำชำเราเด็กหญิงอายุยังไม่เกิน ๑๕ ปี ซึ่งมีใช้ภริยาตนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๗ วรรคแรก

ความผิดฐานพรางผู้เยาว์เพื่อการอนาจารตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๗ วรรคแรก คำว่า “พราง” หมายความว่า พาไปหรือแยกออกจากความปกครองดูแล จะกระทำโดยวิธีใดก็ได้ ไม่มีข้อจำกัด ไม่ต้องใช้กำลังหรืออุบาย ดังนั้นไม่ว่าการพาไปหรือร่วมประเวณีจะอยู่ในเส้นทางหรือนอกเส้นทางรับส่งผู้เสียหายไปกลับจากโรงเรียน ก็ย่อมเป็นความผิดฐานพรางผู้เยาว์เพื่อการอนาจารแล้ว

ความผิดฐานพรางเด็กหรือพรางผู้เยาว์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๖๙/๒๕๖๑

การกระทำโดยปราศจากเหตุอันสมควร พรางเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๗ วรรคสาม ไม่ต้องถึงขนาดเป็นการหน่วงเหนี่ยวกักขัง ทำให้เด็กปราศจากอิสระในการเคลื่อนไหว เพราะการกระทำเช่นนั้นจะเป็นความผิดต่อเสรีภาพอีกต่างหาก “พราง” ตามพจนานุกรมมีความหมายว่า จากไป หรือแยกออกจากกัน ดังนั้น สาระสำคัญจึงอยู่ที่ว่า ขณะเกิดเหตุผู้เสียหายที่ ๒ ซึ่งเป็นเด็กยังอยู่ในอำนาจปกครองของผู้เสียหายที่ ๑ การที่จำเลยนัดแนะ หรือแยกผู้เสียหายที่ ๒ ไปยังที่ต่างๆ ในโรงเรียน จำเลยได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายที่ ๑ หรือไม่ และมีเหตุผลอันสมควรหรือไม่ โดยบทกฎหมายดังกล่าวประสงค์ที่จะลงโทษผู้ที่ละเมิดอำนาจปกครองดูแลเด็กของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล อันเป็นการคุ้มครองเด็กมิให้ถูกล่อลวงไปในทางเสียหาย ดังนั้น แม้หลังถูกกระทำชำเราผู้เสียหายที่ ๒ มิได้ถูกจำเลยหน่วงเหนี่ยวหรือกักขัง มีอิสระในการเคลื่อนไหว และสามารถกลับไปเรียนตามปกติได้ ก็เป็นการล่วงละเมิดอำนาจปกครองของผู้เสียหายที่ ๑ โดยปราศจากเหตุอันสมควร เพื่อการอนาจารแล้ว

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๕๙/๒๕๖๒

ความผิดฐานพรากเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๑๗ วรรคแรก (เดิม) กฎหมายมุ่งประสงค์ที่จะลงโทษผู้ที่ละเมิดอำนาจปกครองดูแลเด็กของบุคคลดังกล่าว อันเป็นการคุ้มครองเด็กมิให้ถูกล่อลวงไปในทางเสียหาย ดังนั้น การกระทำที่จะเป็นความผิดฐานพรากเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล จึงไม่ต้องถึงขนาดเป็นการหน่วงเหนี่ยวกักขังทำให้เด็กปราศจากอิสระในการเคลื่อนไหวหรือควบคุมเด็กไว้ เพราะการกระทำเช่นนั้นจะเป็นความผิดต่อเสรีภาพอีกต่างหาก การจะเป็นความผิดฐานพรากเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล ตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา...

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

มาตรา ๓๑๗ วรรคแรก (เดิม) สำคัญสำคัญจึงอยู่ที่ว่า การพาไปหรือแยกเด็กไปนั้นได้รับความยินยอมจากบุคคลดังกล่าวให้ไปกับบุคคลที่พาไปหรือไม่ หรือมิฉะนั้นบุคคลที่พาเด็กนั้นไปจะต้องมีเหตุอันสมควร หากการพาหรือแยกเด็กออกไปจากอำนาจปกครองดูแลของบิดามารดา ทำให้อำนาจปกครองดูแลของบิดามารดาเด็กถูกรบกวนหรือถูกระทบกระเทือนโดยบิดามารดาเด็กไม่รู้เห็นยินยอมด้วย อันเป็นการล่วงละเมิดอำนาจปกครองของบิดามารดาเด็ก การกระทำดังกล่าวย่อมเป็นความผิดฐานพรากเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

สำหรับการกระทำอนาจาร หมายถึง การกระทำที่ไม่สมควรทางเพศ เช่น กอดจูบ ลูบคลำ แต่ต้องเนื้อตัวร่างกายในทางไม่สมควร

ขณะเกิดเหตุผู้เสียหายที่ ๓ ซึ่งเป็นเด็กอายุ ๑๐ ปีเศษ ยังอยู่ในอำนาจปกครองของผู้เสียหายที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งเป็นบิดามารดา การที่จำเลยใช้กำลังประทุษร้ายถึงบรัดจรรย์านยนต์คันที่ผู้เสียหายที่ ๓ ขับมาจนทำให้ผู้เสียหายที่ ๔ จำต้องหยุดรถ แล้วจำเลยจับแขนดึงผู้เสียหายที่ ๓ เข้ามากอด หอมที่ชอกคอ จับนมของผู้เสียหายที่ ๓ แล้วล่อคอของผู้เสียหายที่ ๓ ลากเข้าไปในป่ามันสำปะหลังข้างทาง เป็นเหตุให้ขาของผู้เสียหายที่ ๓ เกี่ยวกับลวดหนามได้รับบาดเจ็บ โดยผู้เสียหายที่ ๓ อยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ และโดยผู้เสียหายที่ ๓ ไม่ยินยอม การกระทำความผิดดังกล่าวของจำเลยจึงเป็นการพาไปหรือแยกผู้เสียหายที่ ๓ ซึ่งเป็นเด็กไปโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งเป็นบิดามารดา เพื่อกระทำการที่ไม่สมควรทางเพศ จำเลยจึงมีความผิดฐานพรากเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเพื่อการอนาจาร

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๙๘๒/๒๕๖๒

ผู้เสียหายที่ ๒ วิ่งไปหาจำเลย จำเลยกอดผู้เสียหายที่ ๒ แล้วจูบหน้าผาก จากนั้นถอดกางเกงผู้เสียหายที่ ๒ ออกแล้วอุ้มผู้เสียหายที่ ๒ ใช้นิ้วมือสอดเข้าไปในทวารหนักของผู้เสียหายที่ ๒ โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยอุ้มพาผู้เสียหายที่ ๒ ไปที่อื่น จำเลยล่วงเกินทางเพศผู้เสียหายที่ ๒ ตรงบริเวณที่พบผู้เสียหายที่ ๒ นั้นเอง เท่ากับว่าผู้เสียหายที่ ๒ มาหาจำเลยเองด้วยความเต็มใจ จำเลยมิได้พาผู้เสียหายที่ ๒ มา อีกทั้งมิได้เหนี่ยวรั้งผู้เสียหายที่ ๒ ไว้ เช่นนี้ ย่อมถือไม่ได้ว่าจำเลยมีการกระทำประการใดอันเข้าลักษณะเป็นการพรากผู้เสียหายที่ ๒ ไปเสียจากผู้เสียหายที่ ๑ ซึ่งจะกระทบกระเทือนต่ออำนาจปกครองของผู้เสียหายที่ ๑ จำเลยจึงไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๗ วรรคสาม และย่อมไม่มีความผิดฐานพาผู้เสียหายที่ ๒ เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเพื่อการอนาจารด้วย

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๐๕๗/๒๕๖๒

ความผิดฐานพรากเด็กอายุไม่เกิน ๑๕ ปี ไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเพื่อการอนาจารตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๑๗ วรรคสาม นี้ กฎหมายบัญญัติโดยมีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองอำนาจของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลผู้เยาว์ อันไม่ใช่ตัวผู้เยาว์ที่ถูกพราก และปกป้องมิให้ผู้ใดมากระทำการรบกวนหรือกระทำการอันใด ๆ อันเป็นการกระทบกระทั่งต่ออำนาจปกครอง ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยปริยาย ผู้เยาว์แม้จะไปอยู่ที่แห่งใดหากบิดามารดา ผู้ดูแล หรือผู้ปกครองยังดูแลเอาใจใส่อยู่ ผู้เยาว์ย่อมอยู่ในอำนาจปกครองดูแลของบิดามารดา ผู้ดูแล หรือผู้ปกครองตลอดเวลาโดยไม่ขาดตอน ทั้งเป็นการลงโทษผู้ที่ละเมิดต่ออำนาจปกครองของผู้ดูแลผู้เยาว์ของบิดามารดา ผู้ดูแล หรือผู้ปกครอง นอกจากนี้กฎหมายมิได้จำกัดคำว่า "พราก" โดยวิธีการอย่างไรและไม่ว่าผู้เยาว์จะเป็นฝ่ายออกจากบ้านเองหรือโดยมีผู้ชักนำหรือไม่มีผู้ชักนำ หากมีผู้กระทำต่อผู้เยาว์ในทางเสื่อมเสียและเสียหายย่อมถือได้ว่าเป็นความผิด การที่

ผู้เสียหาย...

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

ผู้เสียหายที่ ๑ ซึ่งอาศัยอยู่กับผู้เสียหายที่ ๒ ซึ่งเป็นบิดาออกจากบ้านไปเล่นกับเพื่อนในที่เกิดเหตุซึ่งอยู่ไม่ไกลจากบ้าน ไม่ว่าจะขออนุญาตผู้เสียหายที่ ๒ หรือไม่ก็ตาม เมื่อถูกจำเลยพาไปกระทำชำเรา การกระทำของจำเลยดังกล่าวทำให้อำนาจปกครองดูแลของผู้เสียหายที่ ๒ ซึ่งเป็นบิดาย่อมถูกตัดขาดพรากไปแล้วโดยปริยาย หาใช่ความผิดฐานพรากผู้เยาว์ตามมาตรานี้จะต้องถึงขนาดเป็นการกระทำที่ต้องพาไปหรือแยกผู้เยาว์ออกไปจากความปกครองตั้งแต่ออกจากบ้าน ถึงจะทำให้ความปกครองถูกรบกวนหรือถูกกระทบกระทั่งอื่นแล้วจึงเป็นความผิด ดังนั้น เมื่อผู้เสียหายที่ ๑ ออกจากบ้านแล้วถูกจำเลยกระทำลักษณะเสื่อมเสียเยี่ยงนี้ ถือได้ว่าเป็นการพาและแยกผู้เยาว์ไปจากความปกครองดูแล และล่วงละเมิดอำนาจปกครองของผู้เสียหายที่ ๒ ซึ่งเป็นบิดา อันเป็นความหมายของคำว่าพรากแล้ว การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๑๗ วรรคสาม

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๐๔๑/๒๕๖๒

แม่บ้านที่ผู้เสียหายที่ ๑ พักอาศัยอยู่กับผู้เสียหายที่ ๒ กับบ้านจำเลยอยู่ใกล้กันเพียงมีถนนคั่น และผู้เสียหายที่ ๑ ไปหาน้องต่างบิดาที่บ้านจำเลยชั่วคราวเพื่อวิ่งเล่นแล้วกลับมาที่บ้าน ระหว่างนี้ถือว่าผู้เสียหายที่ ๑ ยังอยู่ในความปกครองดูแลของผู้เสียหายที่ ๒ โดยไม่คำนึงว่าบ้านอยู่ห่างกันหรืออยู่ใกล้ไกลเพียงใด และจำเลยทราบดีว่าผู้เสียหายที่ ๒ ห้ามและไม่ยินดีให้ผู้เสียหายที่ ๑ มาที่บ้านจำเลย การที่จำเลยเรียกผู้เสียหายที่ ๑ ไปจากบริเวณที่ผู้เสียหายที่ ๑ อยู่กับน้องให้เข้าไปหาในห้องนอนแล้วกระทำชำเรา กับเรียกผู้เสียหายที่ ๑ ให้เข้าไปในห้องน้ำและกระทำชำเรา แม่ห้องนอนหรือห้องน้ำกับบริเวณที่ผู้เสียหายที่ ๑ อยู่กับน้องจะเป็นบริเวณบ้านเดียวกัน แต่การกระทำของจำเลยแสดงว่ามีเจตนาพาผู้เสียหายที่ ๑ จากบริเวณหนึ่งไปอีกบริเวณหนึ่งแล้ว ทั้งเมื่อจำเลยชี้จักรยานพาผู้เสียหายที่ ๑ ไปที่คลองท้ายหมู่บ้าน ซึ่งอยู่ห่างจากบ้านจำเลย ๒๐๐ ถึง ๓๐๐ เมตร เพื่อก่อกระทำชำเรา ถือได้ว่าการกระทำของจำเลยแต่ละครั้ง เป็นการพาไปหรือแยกผู้เสียหายที่ ๑ ออกไปจากความปกครองดูแลของผู้เสียหายที่ ๒ ทำให้การปกครองดูแลของผู้เสียหายที่ ๒ ถูกรบกวนหรือถูกระทบกระเทือนโดยผู้เสียหายที่ ๒ ไม่ยินยอม เป็นการล่วงละเมิดอำนาจปกครองของผู้เสียหายที่ ๒ และเป็นการพรากผู้เสียหายที่ ๑ ไปเสียจากผู้เสียหายที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ปกครองดูแลโดยปราศจากเหตุอันสมควรเพื่อการอนาจาร

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๓๒/๒๕๖๓

จำเลยเรียกผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กอายุ ๑๔ ปีเศษ ให้เข้าไปเอาขนมในบ้าน จึงเป็นการกระทำโดยใช้ขนมมาล่อผู้เสียหายให้เข้าไปในบ้าน ถือเป็นกลอุบายส่วนหนึ่งเพื่อให้ได้ตัวผู้เสียหายมากระทำชำเรา และเมื่อผู้เสียหายเข้าไปแล้วจำเลยก็ได้ปิดประตู จึงนับได้ว่าเป็นการพาไปโดยแยกอำนาจปกครองจากบิดามารดา และการที่จำเลยพาผู้เสียหายไปกระทำชำเราที่ป่าละเมาะข้างทุ่งนา และพาผู้เสียหายจากบริเวณแท้งก์น้ำเข้าไปกระทำอนาจารในชอกแท้งก์น้ำ ล้วนเป็นการพาผู้เสียหายจากที่เปิดเผยเข้าไปในจุดลับตาผู้คน จึงเป็นการล่วงละเมิดอำนาจปกครองของบิดามารดาทั้งสิ้น เป็นความผิดฐานพรากผู้เยาว์เพื่อการอนาจาร

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

การพรากต้องพรากเป็นเวลานานเท่าใด

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๐๕/๒๕๒๓

ผู้เยาว์อายุ ๑๓ ปี ได้รับอนุญาตให้ไปดูหนัง เมื่อหนังเลิกแล้ว ผู้เยาว์พบกับจำเลย จำเลยพาไปร่วมประเวณี ที่กระท่อมด้วยความสมัครใจแล้วแยกย้ายกันกลับ แม้อบ้านของผู้เยาว์จะห่างจากกระท่อมเพียง ๙๐ เมตร และผู้เยาว์อยู่กับจำเลยเพียง ๕ ชั่วโมงก็ตาม ถือได้ว่าจำเลยพรากผู้เยาว์แล้ว

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๘๕๘/๒๕๔๐

องค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๑๗ คือ การพรากเด็กอายุไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล คำว่า "พราก" หมายความว่า พาไปหรือแยกเด็กออกจากความปกครองดูแล แม้จะชักชวนแนะนำเด็กให้ไปกับผู้กระทำโดยมิได้หลอกลวงและเด็กเต็มใจไปด้วยก็เป็นความผิดตามมาตรานี้

จำเลยมีอาชีพรับจ้างขับรถรับจ้างรับส่งผู้โดยสารทั่วไป ได้รับส่งเด็กหญิงทั้งสาม พาไปเลี้ยงไอศกรีม พาไปเที่ยว แล้วจึงส่งกลับบ้านเป็นการชั่วคราว แต่เมื่อไปถึงบ้านของเด็กหญิง เด็กหญิงจะลงจากรถ จำเลยก็ชักชวนให้ไปกับจำเลยจนล่วงเลยเวลากลับบ้านตามปกติ รุ่งขึ้นก็ชักชวนเด็กหญิง

ดังกล่าว...

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

ดังกล่าวไปกับจำเลยอีกโดยสัญญาว่าจะพาไปเลี้ยงไอศกรีมทั้งยังเล่าเรื่องร่วมเพศให้เด็กหญิงฟัง นอกจากนี้ยังให้เงินและเสื้อมสอนเด็กหญิงทั้งสามให้โกหกบิดามารดาในการกลับบ้านผิดปกติและล่วงเวลา เด็กหญิงทั้งสามอายุเพียง ๑๐ ปี ยังอยู่ในความอุปการะของบิดามารดา การกระทำของจำเลยแม้จะพรากไปเพียงชั่วคราว แต่ก็ได้ได้รับความยินยอมจากบิดามารดา ทั้งไม่ปรากฏว่ามีเหตุอันสมควร จึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๗ วรรคหนึ่ง แต่ยังไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๓๑๗ วรรคสาม เพราะลำพังการเล่าเรื่องลามกอนาจารยังไม่พอฟังว่าเป็นความผิดตามบทบัญญัติดังกล่าว

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

คำพิพากษากฎีกาที่ ๑๙๒๑/๒๕๒๒

จำเลยที่ ๑ เข้าไปนั่งในรถแล้วใช้ปืนจู่ขู่บังคับให้ ส. ซึ่งเป็นคนขับรถนั่งเฉยๆ และให้เอามือวางไว้ที่พวงมาลัยจน ส. เกิดความกลัวจำต้องปฏิบัติตามโดยยอมนั่งเฉยๆ และต้องเอามือวางไว้ที่พวงมาลัย ตามที่จำเลยข่มขืนใจให้กระทำ การกระทำของจำเลยย่อมเป็นความผิดสำเร็จ ตามมาตรา ๓๐๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

การที่จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดกับจำเลยที่ ๑ ได้เข้าแย่งและอุ้มเด็กชาย ฉ. อายุ ๘ ปี ไปจากนางสาว ส. ซึ่งเป็นผู้ดูแลโดยใช้วิธีเข้าดิ่งตัวเด็กและพยายามจะจับตัวอุ้มไป แต่นางสาว ส. ดิ่งตัวเด็กไว้ได้และร้องขอความช่วยเหลือ จำเลยที่ ๒ จึงได้ปล่อยและหนีไปโดยพรากเอาตัวเด็กไปไม่ได้ เป็นการกระทำไปไม่ตลอด การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานพยายามพรากผู้เยาว์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๗, ๘๐

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๖๕/๒๕๓๐

ผู้เสียหายอายุ ๑๖ ปีเศษ ยังอาศัยและอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของบิดามารดา แม้อันผู้เสียหายจะไปเที่ยวที่ไหนหรือกลับเมื่อใดก็ได้ผู้เสียหายก็ยังอยู่ในอำนาจปกครองของบิดามารดา การที่จำเลยพบกับผู้เสียหายที่งานบวชพระแล้วพาผู้เสียหายไปกระทำชำเราด้วยความสมัครใจ ย่อมเป็นการล่วงอำนาจปกครองของบิดามารดา จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๙ การพรากผู้เยาว์กฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ไม่ว่าผู้เยาว์จะเต็มใจไปด้วยหรือไม่

การกระทำผิดตามมาตรา ๓๑๗ จะต้องปรากฏว่าผู้ถูกกระทำเป็นเด็กมีอายุไม่เกิน ๑๕ ปี เด็กจะยินยอมหรือไม่ ไม่ใช่สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอายุนี้เป็นข้อเท็จจริงที่จำเลยต้องทราบ ถ้าจำเลยไม่ทราบจะถือว่าจำเลยมีเจตนาพรากเด็กอายุไม่เกิน ๑๕ ปี ไม่ได้ คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๔๑๙/๒๕๓๗ และ ๔๖๖๕/๒๕๔๗

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

อนึ่ง บัดนี้ได้มีมาตรา ๓๒๑/๑ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติว่า “การกระทำความผิดตามมาตรา ๓๑๒ ตี วรรคสอง และมาตรา ๓๑๗ หากเป็นการกระทำต่อเด็กอายุไม่เกินสิบสามปีห้ามอ้างความไม่รู้อายุของเด็กเพื่อให้พ้นจากความผิดนั้น”

จะเป็นความผิดเด็กต้องอยู่ในความดูแลและหมายถึงผู้ดูแลตามความเป็นจริงด้วย

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๕๕/๒๕๑๔

ผู้เยาว์เป็นหญิงอายุ ๑๗ ปี ถูกมารดาตีและไล่ออกจากบ้านจึงหลบหนีออกจากบ้านมาเอง จำเลยพบจึงสอบถามชื่อ ที่อยู่ อายุ ผู้เยาว์ไม่ยอมบอก จำเลยจึงพาไปฝากไว้กับพี่สาวของจำเลย การกระทำของจำเลยไม่เป็นการพรากผู้เยาว์ไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๐๓๘/๒๕๓๙

ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๑๙ คำว่า “ผู้ปกครอง” หมายถึง ผู้มีฐานะทางกฎหมายเกี่ยวข้องกับเด็ก เช่น บิดามารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง ส่วน “ผู้ดูแล” หมายถึง ผู้ควบคุมระวังรักษาเด็กโดยข้อเท็จจริง เช่น ครู อาจารย์ นายจ้าง เป็นต้น ผู้เสียหายเป็นผู้ปกครองและผู้ดูแลผู้เยาว์ทั้งในฐานะเป็นน้าและนายจ้าง โดยได้รับมอบหมายจากบิดามารดาของผู้เยาว์ด้วยในขณะที่ผู้เยาว์ทำงานอยู่กับผู้เสียหาย การที่จำเลยขออนุญาตจากผู้เสียหายพาผู้เยาว์ออกไปข้างนอกแต่ผู้เสียหายไม่อนุญาตนับเป็นการใช้อำนาจปกครองและดูแลผู้เยาว์ตามที่ได้รับมอบหมายจากบิดามารดาของผู้เยาว์แล้ว และตามความเป็นจริงเมื่อผู้เสียหายทราบว่าผู้เยาว์ถูกจำเลยพาไปร่วมประเวณีก็เอาใจใส่ไปตามจำเลยมาเจรจากัน เมื่อจำเลยปฏิเสธก็ติดตามไปพบจำเลย เมื่อตกลงกันไม่ได้ก็พาผู้เยาว์ไปแจ้งความลั่นเป็นการแสดงตนและใช้อำนาจปกครอง การกระทำของจำเลยจึงเป็นการรบกวนสิทธิหรือแยกสิทธิในการควบคุมดูแลผู้เยาว์โดยปราศจากเหตุอันควรไปจากความดูแลของผู้เสียหาย

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๕๒๓/๒๕๕๔

คำว่าบิดาหรือผู้ดูแลตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๑๘ วรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึงบิดาหรือผู้ดูแลตามความเป็นจริงด้วย แม้จะเป็นบิดามารดาหรือผู้ปกครองตามกฎหมายดังกล่าวหากไม่ได้ใช้อำนาจปกครองดูแลผู้เยาว์ก็อาจลั่นสุดลงได้และความปกครองดูแลโดยพฤตินัยนั้นก็อาจลั่นสุดลงได้เช่นกัน

คดีนี้ ส. บิดาผู้เสียหายได้แยกทางกับมารดาผู้เสียหายและไปมีภรรยาใหม่ ส่วนมารดาผู้เสียหายได้ถึงแก่ความตายไปแล้ว ๑ ปีก่อนเกิดเหตุ ส่วน ส. ก็ไม่ได้อุปการะเลี้ยงดูผู้เสียหายมานาน ๗ ปีแล้ว ผู้เสียหายอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของ บ. ผู้เป็นน้า ก่อนเกิดเหตุผู้เสียหายได้หลบหนีออกจากบ้าน บ.

ไปอยู่...

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

ไปอยู่กับ ด. ผู้เป็นพี่สาวซึ่งเป็นพนักงานเสิร์ฟร้านอาหารไอเกะและอยู่ต่างอำเภอกัน ทั้ง บ. ก็ไม่ทราบว่าผู้เสียหายหลบหนีไปอยู่ที่ไหน ขณะเกิดเหตุผู้เสียหายอายุ ๑๕ ปีเศษแล้วและเคยออกจากบ้านไปอยู่กินฉันสามีภริยากับ ป. มาก่อน แสดงว่าผู้เสียหายโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ชีวิตไม่น้อย พฤติการณ์บ่งชี้ว่าผู้เสียหายสมัครใจหลบหนีออกจากบ้านเจตนาไปทำงานเลี้ยงชีพพึ่งตนเองโดยลำพัง ไม่ประสงค์จะพึ่งพาอาศัยอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของ บ. อีกต่อไป ผู้เสียหายจึงขาดจากความดูแลของ บ. แล้ว หาใช่ว่าผู้เสียหายไปจากความดูแลของ บ. เป็นการชั่วคราวและถือว่าขาดจากอำนาจปกครองดูแลของ ส. และ บ. แล้ว การกระทำของจำเลยทั้งสี่ถือไม่ได้ว่าเป็นการพรากผู้เสียหายไปจากความดูแลของบิดาและยาย

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

มาตรา ๓๑๗ วรรคสอง “ผู้ใดโดยทุจริต ชื้อ จำหน่าย หรือรับตัวเด็กซึ่งถูกพรากตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรากนั้น”

ตามวรรคสองนี้ต้องมีเจตนาทุจริตและการซื้อ จำหน่าย ในที่นี้มีความหมายตามธรรมดา ไม่ต้องมีผลเป็นนิติกรรมตามกฎหมายแพ่งเพราะฉะนั้นแม้บุคคลภายนอกจะรับตัวเด็กเอาไว้ ชื้อตัวเด็กเอาไว้ หรือช่วยกระทำการจำหน่ายจ่ายแจกจะตอบทันทีว่าผิดยังไม่ได้ จะต้องพิจารณาต่อไปว่ามีเจตนาพิเศษคือเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ (รับเด็กไว้เพื่อจะเลี้ยงดูเพราะความสงสาร เกรงว่าจะตกเป็นเหยื่อของบุคคลที่พามา นั้นเช่นนี้ย่อมไม่มีความผิด)

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๘๗/๒๕๒๐

ผู้เยาว์อายุ ๑๔ ปี หนีออกจากบ้านมารดาไปเป็นลูกจ้างอยู่ร้านค้าทองได้ ๕ วัน ก็ถูกล่อลวงนำไปขายให้กับจำเลยซึ่งเป็นเจ้าของและผู้จัดการสถานการค้าประเวณี แม้ได้ความว่าผู้เยาว์หนีออกจากบ้านไปรับจ้างอยู่กับผู้อื่นก่อน ผู้ล่อลวงชักพาผู้เยาว์ไปเพื่อหากำไรหรือเพื่อการอนาจารก็มีความผิดฐานพรากผู้เยาว์ไปเสียจากบิดามารดา ดังนั้น การที่จำเลยรับตัวผู้เยาว์ไว้โดยทุจริต จึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๑๙ วรรคสอง

กล่าวโดยสรุปมาตรา ๓๑๗ วรรคสอง เป็นการที่กฎหมายเอาผิดกับบุคคลซึ่งไม่ได้กระทำการพรากเด็ก แต่กระทำการเป็นผู้ซื้อ จำหน่ายหรือรับตัวเด็กเอาไว้โดยทุจริต ก็ถือว่าจะต้องรับโทษทำนองเดียวกันกับมาตรา ๓๑๗ วรรคแรก ทั้งนี้ก็เพื่อไม่สนับสนุนให้มีการพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

มาตรา ๓๑๗ วรรคสาม “ถ้าความผิดตามมาตรานี้ได้กระทำเพื่อหากำไร หรือเพื่อการอนาจาร ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท”

“กำไร” นี้มีความหมายเพียงใด จะต้องเป็นประโยชน์ที่มีลักษณะเป็นทรัพย์สินหรือรวมถึงประโยชน์อื่น ๆ ด้วย ท่านศาสตราจารย์จิตติ ติงศภัทย์ เห็นว่าหมายความถึงประโยชน์ที่ได้รับในทางทรัพย์สิน แต่ไม่ต้องถึงขนาดเป็นประโยชน์ที่ได้มาเป็นทรัพย์สินโดยตรง และกำไรซึ่งเป็นประโยชน์ในทางทรัพย์สินนั้นอาจจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๔๐๙/๒๕๓๐

จำเลยพรากเด็กไปเพื่อให้ขอทานเงินและเก็บทรัพย์สินมาให้จำเลย เป็นการกระทำไปเพื่อหาประโยชน์ในทางทรัพย์สินอันเป็นเจตนาพิเศษในการพรากเด็ก จึงเป็นการกระทำเพื่อหากำไร เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๑๗ วรรคท้าย

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๖๒๐/๒๕๕๒

บิดามารดาของเด็กทั้งสามมีฐานะยากจนต้องออกทำงานหาเลี้ยงชีพ จึงปล่อยให้เด็กทั้งสามเที่ยวเล่นอยู่ตามลำพังตามประสาเด็ก แต่เมื่อเด็กทั้งสามไม่กลับบ้านตามปกติ บิดามารดาของเด็กจึงตามหาและแจ้งแก่เจ้าพนักงานตำรวจ ยังใช้อำนาจปกครองเด็กทั้งสามอยู่ การที่จำเลยชวนเด็กทั้งสามคนไปทำงานบ้านอยู่กับจำเลยทั้งสองที่จังหวัดสุพรรณบุรี แต่กลับพาไปบวชสามเณรแล้วพาแจกซองผ้าป่าเรียไรเงินชาวบ้านแล้วแบ่งผลประโยชน์กันโดยไม่ได้รับความยินยอมจากบิดามารดาโดยปราศจากเหตุอันควร เป็นการพรากโดยปราศจากเหตุอันสมควรเพื่อหากำไรตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๑๗ วรรคสาม

พรากเด็กไปเรียกค่าไถ่

พรากเด็กไปเรียกค่าไถ่

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๕๕๔/๒๕๔๕

จำเลยทั้งสองร่วมกันพรากผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กไปจากบิดามารดาผู้ปกครองและหน่วยงานเนี่ยวกักขังผู้เสียหายไว้เพื่อให้ได้มาซึ่งค่าไถ่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๑๓ และมาตรา ๓๑๗ จำเลยทั้งสองมุ่งประสงค์เรียกค่าไถ่เป็นสำคัญ เป็นการกระทำความผิดต่อกฎหมายหลายบทต้องลงโทษตามมาตรา ๓๑๓ ซึ่งมีโทษหนักที่สุดเพียงบทเดียว

พรากเด็กไปเรียกค่าไถ่

ความผิดตามมาตรา ๓๑๗ วรรคสาม อีกประการหนึ่ง คือ พรากเด็กเพื่อการอนาจาร

อย่างไรเป็นการอนาจารนั้นดูได้จากคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๒๗/๒๕๓๙ หมายถึงการกระทำที่ไม่สมควรในทางเพศต่อร่างกายบุคคลอื่น เช่น กอด จูบ ลูบ คลำ ร่างกายของหญิงหรือชาย เป็นการแสดงความใคร่ในทางเพศซึ่งต้องเป็นการกระทำต่อเนื้อตัวของบุคคลโดยตรง

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๒๙/๒๕๔๑

ขณะเกิดเหตุเด็กหญิง ม. มีอายุไม่ครบ ๑๗ ปีบริบูรณ์ จึงมีอายุสมรสได้เว้นแต่ศาลจะอนุญาตตามป.พ.พ. มาตรา ๑๔๔๘ กรณีที่จำเลยต้องการอยู่กินฉันสามีภริยากับเด็กหญิง ม. โดยนาง จ. มารดาของเด็กหญิง ม. ยื่นคำร้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวกลางขออนุญาตให้เด็กหญิง ม. จดทะเบียน

สมรส ...

พรากเด็กไปเรียกค่าไถ่

สมรสกับจำเลยนั้นเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นภายหลังเกิดเหตุแล้ว แม้ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางจะอนุญาตตามคำร้องก็มีอาจลบล้างความผิดที่จำเลยได้กระทำความผิดนั้น ที่ศาลล่างเห็นว่าจำเลยกระทำความผิดฐานพรากผู้เยาว์ไปเพื่อการอนาจารจึงชอบแล้ว แต่เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวกลางอนุญาตให้จำเลยและเด็กหญิง ม. สมรสกัน การกระทำของจำเลยในข้อหากระทำชำเราเด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบห้าปีตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๗๗ วรรคหนึ่ง จึงไม่ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้ในวรรคท้าย

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

มาตรา ๓๑๘ “ผู้ใดพรากผู้เยาว์อายุกว่าสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล โดยผู้เยาว์นั้นไม่เต็มใจไปด้วย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ผู้ใดโดยทุจริต ช้อ จำหน่าย หรือรับตัวผู้เยาว์ซึ่งถูกพรากตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรากนั้น

ถ้าความผิดตามมาตรานี้ได้กระทำเพื่อหากำไร หรือเพื่อการอนาจาร ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท”

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

สำหรับความผิดตามมาตรา ๓๑๘ นั้น มีข้อสังเกตประการแรกก็คือ ผู้ที่ถูกพรากคือผู้เยาว์ กฎหมายไม่ได้ใช้คำว่าเด็ก ดังนั้นผู้เยาว์ตามความหมายนี้คือบุคคลที่มีอายุมากกว่า ๑๕ ปี แต่ยังไม่เกิน ๑๘ ปี และต้องเป็นที่เข้าใจได้ว่า คำว่า “ผู้เยาว์” จะต้องหมายถึงบุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ ดังนั้น ผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้วโดยการสมรส แม้อายุไม่ถึง ๑๘ ปี ก็ไม่อยู่ในความหมายของมาตรานี้

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งก็คือ ต้องเป็นกรณีที่ผู้เยาว์ไม่เต็มใจไปด้วย มาตรา ๓๑๘ จึงแตกต่างจาก มาตรา ๓๑๙ ตรงจุดนี้

ดังนั้น ถ้าใช้กำลังกายฉุด ถ้าใช้อุบายหลอกหลวงหรือกระทำการข่มขืนใจด้วยประการใดๆ หรือใช้อำนาจผิดทำนองคลองธรรม ล้วนอยู่ในความหมายที่ว่าผู้เยาว์ไม่เต็มใจทั้งสิ้น

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๖๘/๒๕๓๔

มารดาผู้เสียหายอนุญาตให้จำเลยทั้งสองพาผู้เสียหายอายุ ๑๖ ปี ไปเดินเที่ยว เมื่อผู้เสียหายจะกลับบ้าน จำเลยทั้งสองไม่ยอมให้กลับแต่พาผู้เสียหายไปบ้านที่เกิดเหตุเพื่อให้ พ. ร่วมประเวณี เป็นการพรากผู้เยาว์อายุกว่า ๑๕ ปี ไปเพื่อการอนาจาร

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๐/๒๕๔๑

การที่จำเลยหลอกหลวงผู้เสียหายว่าจะพาผู้เสียหายไปทำงานในร้านอาหารแต่กลับพาไปขายให้แก่ บ. เพื่อให้ค่าประเวณีจะนับว่าผู้เสียหายเต็มใจไปด้วยไม่ได้เพราะผู้เสียหายไม่ได้เต็มใจไปค่าประเวณีมาแต่ต้น แต่ไปกับจำเลยเพราะจำเลยหลอกหลวงว่าจะพาไปทำงานที่ร้านขายอาหารของน้องสาวจำเลยและการที่จำเลยหลอกหลวงผู้เสียหายแล้วพาผู้เสียหายไปขายให้แก่บ. เพื่อให้ค่าประเวณี ก็เป็นที่เห็นได้ว่าจำเลยมีเจตนาที่จะล่อผู้เสียหายไปเพื่อการอนาจารและเพื่อสำเร็จความใคร่ของผู้อื่น โดยใช้อุบายหลอกหลวงผู้เสียหาย จำเลยจึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๘๓ วรรคสอง และมาตรา ๓๑๘ วรรคสาม

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

มาตรา ๓๑๘ วรรคสาม “ถ้าความผิดตามมาตรานี้ได้กระทำเพื่อหากำไร หรือเพื่อการอนาจาร ผู้กระทำความผิดจะวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท”

ความแตกต่างระหว่างมาตรา ๓๑๘ กับมาตรา ๓๑๙ อยู่ตรงที่ผู้เยาว์เต็มใจหรือไม่เต็มใจ ถ้าไม่เต็มใจก็เป็นกรณีตามมาตรา ๓๑๘ ส่วนกรณีตามมาตรา ๓๑๙ เป็นกรณีเต็มใจ ยิ่งไปกว่านั้นจะเห็นได้ว่า มาตรา ๓๑๙ ต้องมีเจตนาพิเศษคือ เพื่อหากำไรหรือเพื่อการอนาจาร ซึ่งถ้าเป็นกรณีตามมาตรา ๓๑๘ การพรากผู้เยาว์ไปเพื่อหากำไร หรือเพื่อการอนาจารเป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นตามวรรคสาม มิใช่เป็นองค์ประกอบความผิดอย่างกรณีตามมาตรา ๓๑๙ ดังนั้นถ้ามีการพรากผู้เยาว์อายุกว่า ๑๕ ปี แต่ยังไม่เกิน ๑๘ ปี โดยผู้เยาว์เต็มใจไปด้วย การกระทำนั้นก็ยังคงไม่ครบองค์ประกอบความผิด

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๕๘๗/๒๕๓๒

ผู้เสียหายเต็มใจไปกับจำเลย หลังจากที่จำเลยพาผู้เสียหายไปแล้ว ญาติผู้ใหญ่ของทั้งสองฝ่ายตกลงจัดงานพิธีให้ผู้เสียหายและจำเลยแต่งงานกัน มีการมอบสินสอดของหมั้นไปแล้วบางส่วน พฤติการณ์ฟังได้ว่าที่จำเลยพาผู้เสียหายไปนั้นมีเจตนาพาไปเป็นภรรยาแต่แรก เพราะไม่ได้ความว่าจำเลยมีภรรยาอยู่ก่อนแล้ว การที่จำเลยพาผู้เสียหายไปเพื่อเป็นภรรยา แม้ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ก็ไม่เป็นการละเมิดต่ออำนาจปกครองของมารดา แม้จะมีการร่วมประเวณีระหว่างที่พักอยู่ด้วยกัน ก็ถือไม่ได้ว่าเป็นการพาผู้เสียหายไปเพื่อการอนาจาร

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

สรุป การพาเด็กไปเพื่อเป็นภริยานั้นความเห็นของศาลฎีกาเห็นว่าเป็นเรื่องของความรักเป็นเรื่องที่น่าเห็นใจ แต่ก็มีข้อแม้ว่าชายต้องไม่มีภริยาอยู่แล้ว ถ้ามีภริยาอยู่แล้วหรือไม่มีแต่ได้เลี้ยงดูหญิงอื่นอยู่ในกรณีเช่นนี้ คำวินิจฉัยของศาลฎีกาก็จะเปลี่ยนไปเป็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการพาไปเพื่อการอนาจาร อย่างเช่นฎีกาที่ ๑๒๘๗/๒๕๓๓, ๖๖๓๔/๒๕๔๖ เป็นต้น

ส่วนกรณีตามมาตรา ๓๑๙ วรรคสอง มีความหมายทำนองเดียวกับวรรคสองของมาตรา ๓๑๗, ๓๑๘

ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๓๐๖/๒๕๖๒

จำเลยนัดผู้เสียหายที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้เยาว์อยู่ในอำนาจปกครองของผู้เสียหายที่ ๑ ไปมีความสัมพันธ์ทางเพศกันในรถยนต์ของจำเลยระหว่างทางที่ผู้เสียหายที่ ๒ นั่งไปและกลับจากโรงเรียน เป็นเหตุอันไม่สมควรอย่างยิ่ง แม้จำเลยไม่ได้ขับรถพาผู้เสียหายที่ ๒ ออกไปนอกเส้นทางที่ต้องกลับบ้านและพาผู้เสียหายที่ ๒ มาส่งที่บ้านตามปกติ ก็ยังเป็นการล่วงละเมิดอำนาจปกครองของผู้เสียหายที่ ๑ เป็นความผิดฐานพรากผู้เยาว์ไปเสียจากบิดามารดาเพื่อการอนาจาร โดยผู้เยาว์เต็มใจไปด้วยตาม ป.อ. มาตรา ๓๑๙ วรรคแรก

ความผิดฐานเปิดเผยความลับ

บัญญัติไว้ตั้งแต่มาตรา ๓๒๒ ถึงมาตรา ๓๒๕

มาตรา ๓๒๒ ผู้ใดเปิดเผยหรือเอาจดหมาย โทรเลขหรือเอกสารใด ๆ ซึ่งปิดผนึกของผู้อื่นไป เพื่อล่วงรู้ข้อความก็ดี เพื่อนำข้อความในจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารเช่นว่านั้นออกเปิดเผยก็ดี ถ้าการกระทำนั้นน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๒๓ ผู้ใดล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้อื่น โดยเหตุที่เป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ โดยเหตุที่ประกอบอาชีพเป็นแพทย์ เภสัชกร คนจำหน่ายยา นางผดุงครรภ์ ผู้พยาบาล นักบวช หมอความ ทนายความ หรือผู้สอบบัญชี หรือโดยเหตุที่เป็นผู้ช่วยในการประกอบอาชีพนั้น แล้วเปิดเผยความลับนั้นในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รับการศึกษาอบรมในอาชีพดังกล่าวในวรรคแรก เปิดเผยความลับของผู้อื่นอันตนได้ล่วงรู้หรือได้มาในการศึกษาอบรมนั้น ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

ความผิดฐานเปิดเผยความลับ

มาตรา ๓๒๔ ผู้ใดโดยเหตุที่ตนมีตำแหน่งหน้าที่ วิชาชีพ หรือ อาชีพอันเป็นที่ไว้วางใจ ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้อื่นเกี่ยวกับอุตสาหกรรม การค้นพบ หรือการนิมิตในวิทยาศาสตร์เปิดเผยหรือใช้ความลับนั้น เพื่อประโยชน์ตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๒๕ ความผิดในหมวดนี้เป็นความผิดอันยอมความได้

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

มาตรา ๓๒๖ “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

แยกองค์ประกอบได้ดังนี้

๑. ผู้ใด
๒. ใส่ความผู้อื่น ต่อบุคคลที่สาม
๓. โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง
๔. เจตนา (องค์ประกอบภายใน)

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำว่าผู้ใดในที่นี้เป็นได้ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ในทำนองเดียวกันผู้ที่ถูกดูหมิ่นประมาท ก็อาจจะเป็นได้ทั้งบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลต่างกับบางความผิด เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ผู้อื่นที่ถูกฆ่านั้นต้องเป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น

คำว่าใส่ความเป็นถ้อยคำในกฎหมาย หมายถึง การทำให้ปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งอาจจะเป็นความจริงก็ได้หรือเป็นความเท็จก็ได้ แม้แต่การเล่าเรื่องที่ได้ยินมาให้กับบุคคลอื่นฟังก็อยู่ในความหมายของคำว่า “ใส่ความ” (ฎีกาที่ ๓๘๐/๒๕๐๓)

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๘๐/๒๕๐๓

นางใยอาของโจทก์เล่าให้จำเลยฟังว่าโจทก์กับนายอนันต์ซึ่งเป็นญาติรักใคร่กันในทางชู้สาว นอนกอดจูบและได้เสียกัน ต่อมานางสงวนมาถามจำเลยว่านางใยมาเล่าอะไรให้ฟัง จำเลยก็เล่าข้อความตามที่นางใยเล่าแก่จำเลย นางสงวนได้เอาข้อความนั้นไปเล่าให้แก่โจทก์ฟังอีกชั้นหนึ่ง เช่นนี้ ถ้อยคำที่จำเลยกล่าวเป็นข้อความหมิ่นประมาทโจทก์อย่างเห็นได้ชัด เมื่อจำเลยกล่าวออกไปแม้จะถูกถามก็ดี จำเลยควรต้องสำนึกในการกระทำและเล็งเห็นผลของการกระทำ

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

เพราะฉะนั้นการใส่ความจึงไม่จำกัดวิธี อาจเป็นการใช้คำพูดหรือแสดงกริยาอาการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือใช้ภาษาใบ้ สัญลักษณ์ต่างๆ มีปัญหาว่าการแอบถ่ายภาพคนที่ร่วมประเวณีกันแล้วนำภาพเหล่านั้นไปให้ผู้อื่นดู เช่นนี้มีความผิดฐานหมิ่นประมาทหรือไม่ เห็นว่าการใส่ความไม่จำเป็นจะต้องเป็นการใช้คำพูด การเอาภาพร่วมประเวณีของผู้อื่นไปแสดงให้บุคคลอื่นดูย่อมเป็นการใส่ความและน่าจะทำให้เสียชื่อเสียงย่อมเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทได้ มาตรา ๓๒๘ ได้บัญญัติว่า “โดยภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษร”

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๘๒๒/๒๕๑๕

การที่จำเลยแสดงข้อความในจดหมายที่ได้รับจากผู้อื่นให้บุคคลที่สามทราบโดยรู้ถือว่าจดหมายนั้น มีข้อความหมิ่นประมาทผู้เสียหาย นับว่าจำเลยใส่ความผู้เสียหาย เมื่อบุคคลที่สามเข้าใจข้อความในจดหมายแล้ว การกระทำของจำเลยก็ครบองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๒๖

การใส่ความอาจเป็นการใช้คำถาม เช่น คุณติดตารางเรื่องอะไร (ฎีกาที่ ๑๓๕๒/๒๕๘๒) หรือการตอบคำถามก็เป็นการใส่ความ ส่วนจะได้รับการยกเว้นโทษหรือยกเว้นความผิดหรือไม่ นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง (ฎีกาที่ ๗๙/๒๕๓๗)

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

ข้อเท็จจริงที่จะเป็นหมิ่นประมาทหรือการใส่ความนั้นพอจะสรุปเป็นแนวทางได้ดังนี้

๑. ต้องไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่เป็นเพียงแต่คำหยาบหรือเป็นข้อเท็จจริงที่เป็นไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นการดำไว้ว่า “ไอ้เหี้ย ไอ้สัตว์” เป็นแต่เพียงคำหยาบเท่านั้น

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๖/๒๕๐๙

ความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องเป็นการแสดงข้อความให้คนเชื่อจึงจะเกิดความรู้สึกเกลียดชังดูหมิ่นขึ้นได้ จำเลยอ้างว่าโจทก์เป็นผีปอบ เป็นชาติหมา ความรู้สึกนึกคิดของคนธรรมดาไม่เชื่อว่าเป็นเช่นนั้นไปได้ จึงไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกเกลียดชังหรือดูหมิ่นแต่อย่างใด

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๗๖/๒๕๕๐

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ ๑ หมิ่นประมาทโจทก์ด้วยถ้อยคำว่า “โจทก์ยกที่ดินให้แล้วยังจะเอาคืน เสือกโง่งง อย่าหวังจะได้สมบัติคืนเลย” ข้อความนี้เป็นเพียงถ้อยคำไม่สุภาพเท่านั้น ไม่เป็นหมิ่นประมาท

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๗๕๒/๒๕๕๘

จำเลยใช้คำว่า “อีเฒ่าหัวหงอก” และ “มึง” เป็นสรรพนามในการเรียกโจทก์ผู้เป็นมารดา คำดังกล่าวไม่ได้มีความหมายว่ามารดา แต่มีความหมายเปรียบเปรยในทางไม่ให้ความเคารพและทำให้โจทก์ได้รับความ อับอาย เป็นการแสดงออกถึงการดูถูกเหยียดหยามโจทก์

ฎีกานี้มีข้อพิจารณาคำว่า “อีแก่หัวหงอก” เป็นข้อความหมิ่นประมาทหรือไม่ เห็นว่า การที่เรียกมารดาว่า “อี” เป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามอย่างแนนอนเพราะใช้คำว่า “อี” แต่คำว่า “แก่” หรือ “หัวหงอก” ซึ่งความเป็นจริงก็เป็นเช่นนั้นเพราะเป็นไปตามวัยและเป็นไปตามธรรมชาติของมนุษย์ จึงไม่อาจทำให้มารดาเสียชื่อเสียงหรือถูกเกลียดชังได้เลย คนที่พูดต่างหากที่จะถูกสังคมประณาม สมมติจำเลยพูดว่า “คนแก่หัวหงอก” เช่นนี้จะข้อความหมิ่นประมาทหรือไม่ ความรู้สึกของคนทั่วไปย่อมเห็นว่าไม่เป็นหมิ่นประมาท ดังนั้นความสำคัญจึงอยู่ที่เรียกมารดาว่า “อี” เช่นนี้จึงถือได้ว่าเป็นเพียงการดูหมิ่นเหยียดหยามมารดาของตนเท่านั้น

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

๒. ต้องเป็นข้อเท็จจริงที่แนนอนไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่คลุมเครือ เลื่อนลอยหรือกล่าวด้วยความน้อยใจ อย่างเช่น

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๑/๒๕๙๐

ฟ้องหมิ่นประมาทเพียงแต่อ้างหนังสือที่ว่าหมิ่นประมาทมาทำยฟ้องไม่พอ ต้องระบุในฟ้องให้ชัดด้วยว่าข้อความตอนไหนเป็นการหมิ่นประมาทโจทก์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๒๖ - ๔๒๗/๒๕๒๐

ที่กล่าวว่าเป็น ส.ส. ขบวนการปลาทู เป็นการเปรียบเทียบเลื่อนลอยไม่ยืนยันข้อเท็จจริงไม่เป็นหมิ่นประมาท

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำว่า ”แน่นอน” หมายความว่าฟังแล้วเป็นที่เข้าใจได้ว่าหมายถึงอะไร ข้อความที่คลุมเครือยังไม่ชัดเจน ศาลฎีกาเห็นว่ายังไม่เป็นข้อความหมิ่นประมาท เช่น จำเลยพูดขึ้นว่า “แม่มึงไม่ต้องไปฟัง กูจะเอาอย่างนี้ ถ้าเซ็นไม่ได้ก็ไม่เป็นไร คุณเป็นหัวหน้าอย่างไร ทำงานไม่รับผิดชอบตัดสินปัญหาไม่ได้ พอมีปัญหาก็โยนกันไปมา คน ร.ส.พ. ทำงานกันอย่างนี้หรือ” เป็นการสบประมาททำให้โจทก์ร่วมอับอายขายหน้า จึงมีความผิดตามมาตรา ๓๔๓ ไม่มีลักษณะเป็นการใส่ความโจทก์ร่วมต่อบุคคลที่สาม จึงไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา ๓๒๖ (ฎีกาที่ ๖๖๒๔/๒๕๓๗) “ระวิงทนายสกปรกเอาเรื่อง” (ฎีกาที่ ๔๔๒๕/๒๕๔๕)

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

๓. ข้อเท็จจริงที่กล่าวนั้นต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ยืนยันในอดีตหรือในปัจจุบันไม่ใช่แต่เพียงการคาดคะเนหรือกล่าวถึงเหตุการณ์ในอนาคต

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๓๔/๒๕๐๓ (ประชุมใหญ่)

มารดาถูกขว้างด้วยก้อนอิฐ บุตรไม่เห็นคนขว้างแต่ได้กล่าวต่อหน้าคนหลายคนว่า “ไม่มีใครนอกจากอ้ายแก้ว อ้ายชาติหมา อ้ายฉิบหาย” พฤติการณ์ในคดีแสดงว่าไม่มีเจตนาใส่ความให้โจทก์เสียชื่อเสียงหรือถูกดูหมิ่นเกลียดชัง ไม่ผิดฐานหมิ่นประมาท

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

จากแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาอาจแยกการใส่ความออกได้เป็น ๔ ประเภทคือ

๑. เป็นการใส่ความเกี่ยวกับความประพฤติ
๒. เป็นการใส่ความเกี่ยวกับเรื่องประเวณีหรือการไม่เหมาะสมหรืออันควรในทางเพศ
๓. เป็นการใส่ความเกี่ยวกับหน้าที่การงาน
๔. เป็นการกล่าวถึงความไม่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับสถานะทางเศรษฐกิจการเงินหรือทางสังคม

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

๑. ฎีกาเกี่ยวกับความประพฤติ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๒๘/๒๕๐๐

จำเลยลงข่าวในหนังสือพิมพ์ของจำเลยใส่ความกำนันตำบลท่าเสา อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท ให้สินบนพนักงานสอบสวนที่สอบสวนกำนันฐานทุจริตและพนักงานสอบสวนนั้นได้หวังเหนี่ยวสำนวน เพื่อให้พยานกลับคำ เมื่อปรากฏว่ากำนันตำบลท่าเสามีนายใบ โสภาสุข คนเดียวและนายใบกำลังถูก นายประโยชน์ แสงสะอาด สอบสวนเรื่องทุจริตแต่ผู้เดียว เช่นนี้จำเลยผิดฐานหมิ่นประมาทใส่ความนายใบ และนายประโยชน์ทั้งสองคน

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๒๑/๒๕๑๗

จำเลยพูดกับบุคคลที่สามกล่าวหาว่าโจทก์ร่วมกับพวกลักเปิดของจำเลยไปแกงกินโดยไม่มีหลักฐาน ที่จะเอาความกับโจทก์ร่วมกับพวกได้ คำพูดของจำเลยจึงไม่มีมูลความจริง เป็นการใส่ความให้โจทก์ร่วม เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น เป็นความผิด

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

๒. ฎีกาเกี่ยวกับเรื่องประเวณี (ความประพฤติที่ไม่สมควรทางเพศ)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๓๗๑/๒๕๒๒

จำเลยพูดถึงผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิงทำงานอยู่ที่สำนักงานที่ดินอำเภอว่า กระหรีที่ดิน คำว่า “กระหรี” หมายความว่าหญิงนครโสเภณีหรือหญิงค้าประเวณี แม้จำเลยไม่ได้กล่าวรายละเอียดว่า ค้าประเวณีกับใคร ประพฤติสำส่อนทางเพศกับใคร ก็เพียงพอที่จะถือว่าเป็นคำหมิ่นประมาทแล้ว

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๒๑/๒๕๑๘

กล่าวว่าหญิงเป็นคนที่เพิ่งคนไม่ตี ๕ ฟัว ๖ ฟัว แม้กล่าวด้วยความหึงหวงก็เป็นหมิ่นประมาท

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๗/๒๕๔๑

จำเลยกับผู้เสียหายขัดแย้งกันเรื่องหนี้เงินกู้มาก่อนประกอบกับพฤติการณ์ของผู้เสียหายเมื่อไปถึงร้วบ้านของจำเลย ผู้เสียหายได้เรียกจำเลยซึ่งเป็นเจ้าหนี้ให้ออกมาพูดนอกร้วบ้าน ถือว่าไม่ให้เกียรติจำเลย ทำให้จำเลยโกรธและด่าผู้เสียหายว่า “มึงเป็นเมียร้อยสารวัตร ส. อย่ามาทำใหญ่ให้กู เห็นนะ” ต่อหน้า พ. ซึ่งมากับผู้เสียหาย จำเลยผิดฐานหมิ่นประมาท

จะสังเกตได้ว่าแม้จะเป็นการกล่าวกับผู้เสียหายโดยตรงมิใช่กับบุคคลอื่นแต่บุคคลอื่นที่อยู่ด้วยได้ยิน เป็นการใส่ความต่อบุคคลที่ ๓ เป็นความผิดตามมาตรา ๓๒๖ ได้

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

๓. ฎีกาเกี่ยวกับหน้าที่การงาน

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๒๔/๒๕๐๗

จำเลยกล่าวหานายทนายทนายผู้พิพากษาได้ร่วมรับประทานอาหารกับนางนิภาซึ่งนายทนายทนายตัดสินให้ชนะคดี ข้อความดังกล่าวมีความหมายไปในทางหาว่านายทนายประพฤติตนไม่สมควร เป็นไปในทางพิพากษาคดีโดยไม่สุจริต เป็นการหมิ่นประมาท

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๗๔/๒๕๖๒

โจทก์และจำเลยต่างขายสินค้าเสริมความงาม เช่น ครีมบำรุงผิว สบู่ทางอินเทอร์เน็ตผ่านโปรแกรมเฟซบุ๊ก เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๕๘ จำเลยพิมพ์ข้อความที่โจทก์อ้างว่าหมิ่นประมาทโจทก์ ซึ่งเมื่อพิเคราะห์ถึงข้อความที่จำเลยพิมพ์ในเฟซบุ๊กที่ว่า “...หรือว่ามึงจะเอาครีมเก่าเน่าๆ ไปขายให้ลูกค้าแล้วไม่มีใครซื้อของ ของมึงนี่ พ. ...” ซึ่งอ่านแล้วข้อความดังกล่าวก็เป็นเพียงการตั้งคำถามถึงโจทก์ว่า โจทก์ขายครีมเก่าเน่าๆ หรือไม่ มิได้ยืนยันว่า โจทก์ขายครีมเก่าเน่าๆ อันจะเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงซึ่งเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทโจทก์ การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๙๒๐/๒๕๖๒

ข้อความที่จำเลยกล่าวจะเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทหรือไม่ ต้องพิจารณาถึงความรู้สึกของวิญญูชนทั่วไป เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่าข้อความที่กล่าวนั้นถึงขั้นที่ทำให้ผู้ถูกหมิ่นประมาทซึ่งเป็นนายความ น่าจะเสียชื่อเสียง บุคคลอื่นดูหมิ่น เกลียดชังหรือไม่ มิใช่พิจารณาตามความรู้สึกของผู้ถูกหมิ่นประมาทแต่ฝ่ายเดียว ถ้อยคำที่จำเลยกล่าวว่า “เอาทนายเฮงช่วยที่ไหนมา สดูล” นั้น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายของคำว่า “เฮงช่วย” ว่า เอาแน่นอนอะไรไม่ได้ คุณภาพต่ำ ไม่ดี เช่น คนเฮงช่วยของเฮงช่วย เรื่องเฮงช่วย ส่วนคำว่า “สดูล” ให้ความหมายว่า หยาบ ต่ำช้า เลวทราม (ใช้เป็นคำตำ) เช่น เลวสดูล เช่นนี้ แม้ถ้อยคำที่จำเลยตำโดยการกล่าวว่าทนายเฮงช่วย เป็นเพียงการดูถูกเหยียดหยามและสบประมาทโจทก์ อันเป็นการพุดดูหมิ่นเหยียดหยามให้อับอายเจ็บใจ แต่ยังไม่เป็นการใส่ความให้เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชังก็ตาม แต่เมื่อฟังประกอบกับถ้อยคำตอนท้ายว่า “สดูล” แล้ว วิญญูชนทั่วไปจึงอาจเข้าใจว่า โจทก์ซึ่งเป็นนายความเอาแน่นอนอะไรไม่ได้ คุณภาพต่ำ ไม่ดี และเป็นไปในทางหยาบ ต่ำช้า เลวทราม ถ้อยคำดังกล่าวจึงอาจทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง อันอาจเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทได้

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

๔. ฎีกาเกี่ยวกับสถานะการเงิน

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๐๗/๒๕๖๓

จำเลยลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ข้อความสำคัญว่า “โจทก์จ่ายเช็คธนาคาร จำนวน ๑ ล้านบาท ถึงกำหนดเช็คไม่มีเงินธนาคารแจ้งตำรวจขอให้จับโจทก์” ข้อความดังกล่าวย่อมเป็นที่เข้าใจว่าโจทก์มีฐานะการเงินไม่ดี ไม่น่าเชื่อถือ เป็นการหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๘๑/๒๕๖๖

จำเลยกล่าวต่อหน้าบุคคลหลายคนว่า “โจทก์เป็นคนมีหนี้สินเป็นแสนๆ ยังใช้หนี้เขาไม่หมด อดดมึงมีคอตเข็มขัดทอง” จำเลยไม่ได้กล่าวถึงกับว่าโจทก์เป็นคนมีหนี้สินล้นพ้นตัว ศาลเห็นว่าไม่เป็นถ้อยคำที่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจถึงความคดโกง ขาดความน่าเชื่อถือ ไม่น่าจะทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง ไม่เป็นหมิ่นประมาท

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๙/๒๕๓๗

โจทก์ร่วมถูกร้องเรียนว่า ยักยอกเงินโครงการอาหารกลางวันและอื่นๆ ถูกตั้งกรรมการสอบสวนและได้รับคำสั่งให้ไปช่วยราชการที่อื่น จำเลยซึ่งรักษาการแทนได้ทำหนังสือส่งธนาคารระงับการจ่ายเงินเดือนให้โจทก์ร่วมและได้พูดกับ พ. ผู้ช่วยสมุหบัญชีธนาคารว่า “ยักยอก ตามตัวไม่พบ” คำพูดดังกล่าวมีความหมายให้ พ. เข้าใจว่าโจทก์ร่วมยักยอกเงินของราชการแล้วหนีไป เป็นหมิ่นประมาท

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๓๐๑/๒๕๔๑

การที่จำเลยซึ่งเป็นผู้จัดการธนาคารกล่าวว่า “โจทก์มีปัญหาในครอบครัว ทะเลาะเบาะแว้งกัน มีปัญหาที่พนักงานในสาขาถึงได้ถูกย้ายไปสำนักงานใหญ่ คงอยู่ได้ไม่นานต้องถูกไล่ออก” ต่ออ. ลูกค้าของธนาคาร ย่อมเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงที่ล่วงสิทธิส่วนบุคคล ข้อความดังกล่าววิญญูชนทั่วไปย่อมเข้าใจได้ว่าโจทก์ซึ่งเป็นพนักงานฝ่ายสินเชื่อเป็นคนไม่ดี ทะเลาะกับสามี มีปัญหาที่เพื่อนร่วมงานจนถูกย้ายและกระทำความผิดร้ายแรงถึงขนาดจะถูกไล่ออกด้วย เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

หมิ่นประมาทต้องเป็นการใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม คำว่า “ผู้อื่น” จากแนวคำวินิจฉัยศาลฎีกา ต้องทราบว่ามีหมายถึงใคร แต่ไม่จำเป็นต้องระบุชื่อบุคคลนั้น เช่น คำกล่าวกับแดงว่าผู้อำนวยการโรงพยาบาล ส. คนปัจจุบันแสวงหาผลประโยชน์จากความเจ็บป่วยของคนไข้ แทนที่จะให้คนไข้รักษาที่โรงพยาบาลโดยเสียเงินถูกๆ กลับบีบบังคับให้ไปรักษาที่คลินิกของตัวเอง แม้จะไม่ได้ระบุชื่อชาวผู้อำนวยการก็ตาม แต่คำกล่าวดังกล่าวก็ย่อมมุ่งหมายได้ชัดเจนว่ามีหมายถึงใคร เพราะฉะนั้นจากแนวคำพิพากษาศาลฎีกา ถ้าฟังแล้วไม่ชัดว่าผู้อื่นเป็นใครก็ไม่สามารถจะดำเนินคดีฐานหมิ่นประมาทได้ เพราะบุคคลที่ร้องทุกข์หรือฟ้องไม่ใช่ผู้เสียหาย

การกล่าวหมิ่นประมาทถึงกลุ่มบุคคลหลายๆ เช่น กล่าวว่าร้ายกาชการกระทรวงยุติธรรมทุกคนโกง หรือในตำราของศาสตราจารย์จิตติ ยกตัวอย่างว่าคนในกรมตำรวจโกง อย่างนี้ไม่เป็นการหมิ่นประมาทผู้อื่น เพราะว่าคนที่ถูกกล่าวถึงมีมากเสียจนไม่รู้แน่ว่าเป็นใคร จะฟังว่าทุกคนก็ไม่มีใครเขาเชื่อ (ดูฎีกาที่ ๕๑๙๘/๒๕๑๗)

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๖/๒๕๙๐

การที่จะเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทนั้นถ้อยคำที่กล่าวต้องมุ่งเจาะจงตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ การกล่าวความว่า คำโฆษณาของพวกและพรรคประชาธิปไตยเป็นการหลอกลวงราษฎรให้หลงเชื่อ ดังนี้ แม้โจทก์จะแสดงได้ว่าเป็นพรรคประชาธิปไตยด้วยคนหนึ่ง ก็ไม่ถือว่าโจทก์เป็นผู้เสียหายในคดีหมิ่นประมาทเพราะถ้อยคำนั้นมีได้มุ่งหมายถึงโจทก์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๓๖/๒๕๒๒

จำเลยกล่าวถ้อยคำถึงราษฎร ๒ อำเภอที่อพยพมาอยู่ร่วมกันในหมู่บ้านซึ่งมีจำนวนประมาณ ๔,๐๐๐ คน ว่าเป็นคอมมิวนิสต์ ดังนี้ คนธรรมดาสามัญย่อมไม่เข้าใจว่าเป็นการกล่าวพาดพิงหรือใส่ความบุคคลใด

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๙๑๘/๒๕๕๗

โจทก์นำข้อความที่ลงในหนังสือพิมพ์ทั้ง ๙ ครั้ง มารวมเข้าด้วยกันแล้วสรุปว่าเป็นการหมิ่นประมาทโจทก์ร่วม เป็นเพียงความเข้าใจของโจทก์ร่วมเท่านั้น หาใช่เป็นความเข้าใจของบุคคลทั่วไปไม่ หากต้องการรู้ความหมายว่าเป็นผู้ใดก็ต้องไปสืบเสาะหาเพิ่มเติม ไม่แน่ว่าหลังจากสืบเสาะแล้วจะเป็นตัวโจทก์ร่วมจริงหรือไม่ และในกรณีที่ทำการสืบเสาะค้นหาแล้วจึงทราบว่าหมายถึงโจทก์ร่วมก็เป็นการทราบจากการที่บุคคลนั้นได้สืบเสาะค้นหาข้อเท็จจริงเองในภายหลัง หาได้ทราบโดยอาศัยข้อความที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ตามคำฟ้องไม่ ไม่เป็นหมิ่นประมาท

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๙๕/๒๕๐๕

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยได้โฆษณาด้วยเครื่องกระจายเสียงต่อชุมชนที่มาประชุมกันว่า “นายความเมืองร้อยเอ็ดคบไม่ได้ เป็นนกสองหัว เขี้ยบบเรื่อสองแคม เป็นมวยลั้ม ว่าความที่แรกดี ครั้นได้เงินแล้วก็ว่าเป็นอย่างอื่น” ซึ่งคำว่านายความเมืองร้อยเอ็ด หมายความว่าผู้มีอาชีพนายความในจังหวัดร้อยเอ็ดซึ่งมีเพียง ๑๐ คน และขณะที่กล่าวจำเลยได้เห็นโจทก์ซึ่งเป็นนายความคนหนึ่งเข้าประชุมอยู่ด้วย เมื่อข้อเท็จจริงมีดังนี้ จึงควรที่จะดำเนินการไต่สวนมูลฟ้องโจทก์ต่อไปก่อน

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

การกล่าวถึงผู้อื่นต้องทำให้ผู้ฟังนั้นคาดหมายหรือทราบได้ว่าเป็นใคร แม้จะกล่าวถึงบุคคลคนเดียวก็ตาม แต่ถ้าผู้ฟังไม่อาจคาดได้ว่าหมายถึงใครก็ไม่ถือว่าเป็นข้อความที่ชัดเจนว่ามีการหมิ่นประมาทบุคคลผู้นั้นแล้ว (ดูฎีกาที่ ๕๙๑๘/๒๕๕๗, ๑๕๑๓/๒๕๕๑)

การใส่ความต้องเป็นการใส่ความต่อบุคคลที่สาม ดังนั้นบุคคลที่สามจึงมีความสำคัญ ความผิดฐานหมิ่นประมาทจะสำเร็จก็ต่อเมื่อบุคคลที่สามได้ทราบข้อความและเข้าใจข้อความ ดังนั้นถ้าบุคคลที่สามไม่ได้รับข้อความหรือหูหนวกหรือไม่รู้เรื่องหรือเป็นชาวต่างประเทศที่ไม่เข้าใจภาษาก็เป็นความผิดฐานพยายามหมิ่นประมาทไม่ใช่ขาดองค์ประกอบความผิด

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๓/๒๕๗๔

พูดหมิ่นประมาทต่อหน้าบุคคล ๒ คน แต่อีกคนหนึ่งไม่เข้าใจความหมายในคำพูดยังไม่ผิด

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้เสียหายเสียชื่อเสียงเป็นผลดีการประกอบกรกระทำ ไม่ใช่ผลของการกระทำ ดังนั้นความผิดสำเร็จ โดยคนที่ถูกหมิ่นประมาทไม่ต้องรู้ว่าต้องถูกหมิ่นประมาท (ฎีกาที่ ๖๕๙๓/๒๕๕๙)

องค์ประกอบข้อสุดท้ายของความผิดตามมาตรา ๓๒๖ ก็คือมีเจตนา เจตนาในที่นี้เป็นเจตนา ธรรมดา คือ เจตนาที่จะใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๐/๒๕๒๖

จำเลยส่งจดหมายมีข้อความหมิ่นประมาทโจทก์ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนถึงโจทก์โดยตรง ณ สำนักงานของโจทก์ แสดงเจตนาของจำเลยว่าจะให้โจทก์ทราบเท่านั้น แม้เสมือนของโจทก์ทราบข้อความทางจดหมายก็เป็นเรื่องที่เหนือเจตนาของจำเลย การกระทำของจำเลยไม่ผิดฐานหมิ่นประมาท

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๓๑๐/๒๕๓๙

จำเลยนำแถบบันทึกเสียงที่มีผู้สนทนากันกล่าวถึงผู้เสียหายทั้งสองว่ามีพฤติกรรมในทางชั่วสาวที่โรงเรียนซึ่งผู้เสียหายทั้งสองสอนอยู่ ไปเปิดให้นายสมหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกับพวกฟังที่บ้านของนายสม โดยเกิดจากการแนะนำของนาย ส. กับนายสม และผู้ร่วมฟังก็เป็นบุคคลที่เกี่ยวกับวงการศึกษทั้งสิ้น ทั้งมิใช่เปิดในที่สาธารณะ เป็นทำนองปรึกษาหารือว่าจะทำอะไรต่อไป การกระทำดังกล่าวจึงไม่มีเจตนาใส่ความผู้เสียหายทั้งสอง แต่เป็นวิสัยประชาชนยอมกระทำ

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

มาตรา ๓๒๗ “ผู้ใดใส่ความผู้ตายต่อบุคคลที่สาม และการใส่ความนั้นน่าจะเป็นเหตุให้บิดามารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้ตายเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๒๖ นั้น”

มาตรา ๓๒๗ นั้นเป็นการใส่ความผู้ตาย แต่เป็นเหตุให้ผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ได้รับความเสียหาย บุคคลที่ได้รับความเสียหายตามมาตรา ๓๒๗ จำกัดแต่เฉพาะบิดามารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้ตายเท่านั้น กฎหมายไม่ได้ใช้คำว่าบุพการีหรือผู้สืบสันดาน

บุคคลตามมาตรา ๓๒๗ นั้น พิจารณาตามกฎหมายไม่ใช่ตามความเป็นจริง เพราะฉะนั้นการหมิ่นประมาทผู้ตายแม้จะทำให้บิดานอกกฎหมายได้รับความเสียหายหรือภริยาที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสเสียชื่อเสียงก็ไม่ใช่กรณีตามมาตรา ๓๒๗

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำถาม นายแดงถึงแก่ความตาย นายดำไปงานศพนายแดงแล้วนายดำพูดกับบุคคลที่สามว่าขณะมีชีวิตอยู่ นายแดงคบโกงชาติบ้านเมืองมาโดยตลอด นายดำจะมีความผิดตามมาตรา ๓๒๖ หรือมาตรา ๓๒๗ หรือไม่ การกระทำของนายดำไม่มีความผิดตามมาตรา ๓๒๖ เพราะจะเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา ๓๒๖ นั้นต้องเป็นการหมิ่นประมาทผู้อื่น เมื่อนายแดงได้ตายไปแล้วจึงถูกหมิ่นประมาทไม่ได้ ส่วนจะผิดตามมาตรา ๓๒๗ หรือไม่ นั้นก็สุดแท้แต่มุมมองที่อาจจะแตกต่างกัน

แดงเป็นคนคบโกงชาติบ้านเมืองนั้นก็ได้หมายความว่า บิดา มารดา คู่สมรสหรือบุตรของแดงจะต้องคบโกงด้วย การกระทำของดำจึงไม่มีความผิดตามมาตรา ๓๒๗ องค์ประกอบของมาตรา ๓๒๗ ต้องเป็นเรื่องบิดา มารดา คู่สมรสหรือบุตรของผู้ตายได้รับความเสียหาย ฉะนั้นข้อเท็จจริงแม้จะฟังว่าผู้ตายเสียหายก็ไม่เข้ามาตรา ๓๒๗ เพราะมาตรา ๓๒๗ เป็นบทบัญญัติคุ้มครองผู้ที่มีชีวิตอยู่

อนึ่ง อาจเป็นความผิดฐานดูหมิ่นเหยียดหยามศพตามมาตรา ๓๖๖/๔ ที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๘

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

มาตรา ๓๖๖/๔ “ ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ อันเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามศพ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ”

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

มาตรา ๓๒๘ “ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำให้โดยการใช้ข้อความด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท”

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๑๗/๒๕๓๖

ข้อความที่ลงพิมพ์โฆษณา มีหัวข้อข่าวว่า “โรงแรมพันพิขใส่ปีโอไอถ่วงวงเงินค้ำประกัน” และมีเนื้อข่าวว่า “กลุ่มแอมเทลของนายชวลิต ทั้งสัมพันธมิตร (คือโจทก์ที่ ๒) ใช้วิธีหน่วงจ่ายโรงแรมที่อนุมัติรุ่นเดียวกับโรงแรมเอราวัณมีอีก ๓ แห่ง แต่เป็นเจ้าของเดียวกันคือ นายชวลิต ทั้งสัมพันธมิตร เจ้าของเครือโรงแรมแอมบาซาเดอร์ ซึ่งครบกำหนดวงเงินค้ำประกันเช่นกันแต่ไม่มีการวางเงิน เพราะก่อนหน้านี้ ปีโอไอ แจ้งมติส่งเสริมการลงทุนพร้อมเงื่อนไขสิทธิประโยชน์ไปให้กำหนดให้ตอบรับหรือไม่รับมติใน ๑ เดือน แต่ช่วงนั้นนายชวลิตทำเรื่องมายังปีโอไอ ขอเพิ่มสิทธิประโยชน์ภาษีเงินได้ตามช่องของกฎระเบียบปีโอไอ ที่เปิดไว้กรณีผู้รับส่งเสริมไม่พอใจสิทธิประโยชน์ สามารถเสนอขอแก้ไขส่วนจะได้หรือไม่อยู่ที่ ปีโอไอ

ตัดสิน...

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

ตัดสิน ดั่งนั้นปีโอไอจึงเตรียมออกหนังสือแจ้งให้นายชวลิตทราบมติ ถ้ารับได้ต้องวางเงินประกันใน ๖๐ วัน คราวนี้ไม่มาอีกจะตัดสิทธิทันที” ข้อความดังกล่าวเมื่ออ่านโดยตลอดแล้วย่อมเป็นที่เข้าใจได้ว่า โจทก์ทั้งสองมีฐานะทางการเงินไม่น่าไว้วางใจ ปราศจากความน่าเชื่อถือ โจทก์ที่ ๒ เป็นผู้ที่ใช้วิธีการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ในขณะที่ผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนรายอื่นได้ปฏิบัติแล้ว เป็นประการที่น่าจะทำให้โจทก์ทั้งสองเสียชื่อเสียงถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง จากประชาชนโดยทั่วไป จำเลยผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๒๘

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๒๓/๒๕๒๔

คำว่า “โฆษณา” ตามพจนานุกรมให้คำจำกัดความว่าการเผยแพร่ออกไปยังสาธารณชน การป่าวร้อง คดีนี้จำเลยหมิ่นประมาทโจทก์ด้วยการบันทึกแทนการพูดด้วยวาจา เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด และส่งสำเนาให้ปลัดกระทรวงทราบด้วย ก็เป็นเพียงการรายงานความประพฤติของโจทก์ให้ผู้บังคับบัญชาระดับสูงขึ้นไปทราบเท่านั้น ถือไม่ได้ว่าเป็นการหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๒๘

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

จากฎีกาคำว่า “โฆษณา” จึงหมายความว่า เป็นการกระทำใด ๆ ที่ให้ข้อเท็จจริงนั้นแพร่หลายไปยังบุคคลภายนอกในลักษณะวงกว้าง สมมติว่าด้าเอาหนังสือซึ่งมีข้อความหมิ่นประมาทแดงไปปิดประกาศเต็มหมู่บ้านแต่ว่ามีคนอ่านเพียงคนเดียว ถาว่าผิดมาตรา ๓๒๘ หรือ ๓๒๖ กรณีอย่างนี้ถือว่าเป็นการโฆษณาเพราะโดยลักษณะของการกระทำคือการไปปิดประกาศให้บุคคลทั้งหลายทั่วไปได้ทราบ

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๔๕/๒๕๐๓

จำเลยได้พิมพ์ใบปลิวมีข้อความว่า “โจทก์ทำการค้ากับร้านสหกรณ์สมัยนายเฉลิมเป็นผู้จัดการรับนมและบุหรี่ป้ายแล้วไม่นำเงินมาให้ร้านสหกรณ์ ๒๐,๓๘๓ บาท และจ่ายเช็คไม่มีเงินให้ ๑๓,๘๗๘.๘๕ บาทจำเลยเข้าไปรบกวนผู้จัดการที่หลังรื้อเรื่องขึ้นมาฟ้องร้องดำเนินคดีเรียกเงินให้ร้านสหกรณ์สำเร็จขณะนี้โจทก์ยังคงผ่อนชำระให้ร้านสหกรณ์ตามคำสั่งศาลอยู่” แล้วจำเลยโฆษณาแจกจ่ายใบปลิวเหล่านั้นแม้ตามความจริงโจทก์ได้ถูกร้านสหกรณ์ซึ่งจำเลยเป็นผู้จัดการฟ้องเรียกเงินต่อศาลและได้ยอมความกันก็ตาม การกระทำของจำเลยก็เป็นเจตนาใส่ความหมิ่นประมาทโจทก์ไม่ใช่เป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๑๒/๒๕๔๒

ความผิดฐานหมิ่นประมาทที่กระทำโดยการโฆษณาทางหนังสือพิมพ์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๘ ย่อมเป็นความผิดสำเร็จเมื่อมีการวางจำหน่ายหนังสือพิมพ์และท้องที่ที่ความผิดเกิดขึ้นย่อม ได้แก่ท้องที่ทุกท้องที่ที่วางจำหน่ายหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น หาใช่จำกัดเฉพาะท้องที่ที่โจทก์ได้อ่านและทราบ การกระทำความผิดไม่

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

มีข้อน่าคิดว่าความผิดฐานหมิ่นประมาทจะต้องมีการใส่ความต่อบุคคลที่สาม ยกตัวอย่างเช่น ก. เขียนจดหมายหมิ่นประมาท ข. ส่งไปให้ ค. แต่ ค. ยังไม่ได้เปิดอ่าน เช่นนี้น่าจะเป็นความผิดแค่ พยายามตามมาตรา ๓๒๘ หรือเป็นการหมิ่นประมาทตามมาตรา ๓๒๖ เพียงแต่การใส่ความนั้น กระทำโดยการโฆษณา ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้น องค์กรประกอบอื่นเช่นเดียวกับมาตรา ๓๒๖ ทุก ประการ ดังนั้นเพียงการวางจำหน่ายหนังสือพิมพ์ โดยไม่ปรากฏว่าผู้ใดผู้หนึ่งแม้เพียงคนเดียวได้อ่าน หนังสือพิมพ์นั้นแล้ว จึงน่าจะเป็นแค่พยายามมิใช่ความผิดสำเร็จ ศาสตราจารย์จิตติ กล่าวว่า ถ้าปิด ประการแต่ยังไม่มีคนอ่าน เช่นมีผู้คอยตามเก็บประกาศเสียก่อนมีคนมาอ่าน ก็ยังไม่เป็นความผิด สำเร็จ

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๕๓/๒๕๒๗

โจทก์ขอกลับเข้ารับราชการในกองทัพอากาศ กองทัพอากาศสอบถามไปยังการทำอากาศยานฯ ถึงเหตุที่โจทก์ถูกปลดจากการเป็นพนักงานของการทำงานอากาศยานฯ จำเลยในฐานะผู้ว่าการทำอากาศยานฯ จึงมีหนังสือตอบว่าโจทก์ถูกปลด เพราะมีมลทินมัวหมอง มิใช่เป็นการโฆษณาด้วยเอกสารตามความหมายของ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๒๘ และการที่จำเลยมีหนังสือถึงกองทัพอากาศดังกล่าว เป็นการแสดงข้อความโดยสุจริตของเจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติการตามหน้าที่ ไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท

สรุปได้ว่าจะเป็นกรณีตามมาตรา ๓๒๘ หรือไม่นั้น พิจารณาถึงลักษณะของการกระทำเป็นสำคัญ ส่วนการที่จะมีบุคคลทราบข้อความนั้นมากน้อยเพียงใดไม่ใช่สาระสำคัญ

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

ข้อยกเว้นเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท มีอยู่ ๒ ส่วน

ส่วนแรก คือ ข้อยกเว้นที่ทำให้การกระทำไม่มีความผิด บัญญัติอยู่ในมาตรา ๓๒๙ และมาตรา ๓๓๑ และอีกส่วนหนึ่งบัญญัติว่าการกระทำนั้นได้รับการยกเว้นโทษ คือ กรณีตามมาตรา ๓๓๐

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

มาตรา ๓๒๙ “ผู้ใดแสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริต

- (๑) เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม
- (๒) ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่
- (๓) ดิชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ หรือ
- (๔) ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาลหรือในการประชุม
ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท”

มาตรา ๓๒๙ เป็นบทบัญญัติให้การกระทำนั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท ในเบื้องต้นจะต้องปรากฏว่าผู้ใดแสดงความคิดเห็นหรือข้อความนั้น จะต้องกระทำการโดยสุจริต ถ้ากระทำโดยไม่สุจริตก็อ้างมาตรา ๓๒๙ ไม่ได้

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

กรณีตามมาตรา ๓๒๙ (๑) เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม

คำว่า “เพื่อความชอบธรรม” หมายความว่า เพื่อความถูกต้อง

คำว่า “ป้องกันตนตามคลองธรรม” หมายความว่า ป้องกันเกี่ยวกับชื่อเสียงหรือประโยชน์ของตนตามวิธีที่ชอบให้พ้นภัย ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์เกี่ยวกับธุรกิจการค้า เกี่ยวกับคดีความ เกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการหรือเกี่ยวกับสิทธิซึ่งแจ้งแก่ชาวเป็นต้น แต่ก็ต้องเป็นที่เข้าใจว่า มิใช่มีแต่เฉพาะเท่าที่กล่าวมาเท่านั้น อาจจะเป็นเรื่องใดๆ ก็ได้ ที่จำต้องกระทำเพื่อป้องกันเกียรติยศชื่อเสียงของตน มิให้ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชังอันเนื่องมาจากการกระทำของบุคคลอื่น ศาลาจารย์จึงตีเห็นว่าป้องกันตามอนุมาตรานี้ไม่ใช่กรณีตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๖๘ เป็นการป้องกันตามความเห็นของคนธรรมดาสามัญว่าป้องกันได้

คำว่า “ป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม” หมายความว่า ป้องกันไปถึงประโยชน์ส่วนได้เสียที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับตนให้พ้นภัยด้วย

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๒๖๙/๒๕๓๓

จำเลยและผู้เสียหายทำงานอยู่ที่สำนักงานที่ดินแห่งเดียวกัน การที่มีผู้ไปติดต่อขอรับมรดกที่ดินที่สำนักงานที่ดินโดยไปติดต่อกับผู้เสียหายก่อนแล้วจึงไปสอบถามจำเลยในลักษณะที่มีมูลทำให้จำเลยเข้าใจว่าผู้เสียหายเรียกเอาเงินจากผู้ติดต่ออันเป็นการมิชอบ จำเลยจึงแจ้งให้ ศ. ผู้บังคับบัญชาเพื่อจะได้ดำเนินการสอบสวนนั้น ถือได้ว่าจำเลยแสดงความคิดเห็นหรือข้อความที่ถูกกล่าวหาโดยสุจริตเพื่อความชอบธรรมป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม ไม่ผิดฐานหมิ่นประมาท

จากฎีกาฉบับนี้จะเห็นได้ว่า จำเลยกับผู้เสียหายทำงานในที่เดียวกัน จำเลยเข้าใจว่าผู้เสียหายจะกระทำการทุจริตต่อบุคคลผู้มาติดต่อ การที่จำเลยรายงานไปยังผู้บังคับบัญชา ศาลฎีกาเห็นว่าจำเลยกระทำได้และไม่เป็นความผิด (ฎีกาที่ ๒๗๙๘/๒๕๑๖ ,๑๔๔๐๑/๒๕๕๕, ๓๒๗๙/๒๕๕๙)

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๑๗/๒๕๐๗

การที่จำเลยมีหนังสือถึงผู้บังคับบัญชาสูงสุดของโจทก์โดยมุ่งประสงค์ชี้แจงให้ทราบว่าจำเลยได้ฟ้องโจทก์เป็นคดีอาญาต่อศาลแล้ว ขอให้หาทางป้องกันมิให้โจทก์ทำหลักฐานว่าในวันกล่าวหาโจทก์ปฏิบัติราชการอยู่ และหาทางป้องกันมิให้การกระทำผิดตามที่ได้ฟ้องไว้เกิดขึ้นอีกเช่นนี้เป็นการกระทำโดยสุจริตเพื่อความชอบธรรม เพื่อป้องกันส่วนได้เสียของจำเลย

ฎีกาฉบับนี้ศาลเห็นว่า จำเลยมีส่วนได้เสียเพราะจำเลยกำลังฟ้องโจทก์เป็นคดีเรื่องหนึ่ง และโจทก์กำลังจะทำพยานหลักฐานเท็จในคดีที่จำเลยฟ้องโจทก์ ดังนั้นจำเลยจึงมีส่วนได้เสีย การที่จำเลยดำเนินการร้องเรียนผู้บังคับบัญชาของโจทก์เพื่อไม่ให้โจทก์กระทำการทุจริต อันจะมีผลเสียหายต่อรูปคดีที่จำเลยฟ้องโจทก์ ย่อมเป็นกรณีตามมาตรา ๓๒๙ (๑)

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๔๕/๒๕๓๙

การเสนอข่าวใน นสพ.ที่จำเลยที่ ๑ เป็นบรรณาธิการ โดยยืนยันข้อเท็จจริงทำนองว่า โจทก์ เกี่ยวพันกับการค้าเฮโรอีนและถูกระงับวีซ่าหรือห้ามเข้าสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย ซึ่งไม่เป็นความจริง มิใช่เพื่อป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับตนแต่อย่างใด เนื่องจากโจทก์ไม่ได้กระทำการใดๆ ต่อจำเลยที่ ๑ มาก่อน เมื่อจำเลยที่ ๑ เสนอข่าวยืนยันข้อเท็จจริงซึ่งไม่เป็นความจริง จึงไม่ใช่ การติชมด้วยความเป็นธรรมอันเป็นวิสัยที่จำเลยที่ ๑ ในฐานะประชาชนมีสิทธิทำได้โดยต้องไม่ กระทบกระเทือนสิทธิตามกฎหมายของผู้อื่น แต่ข้อความที่ นสพ.ที่จำเลยที่ ๑ เป็นบรรณาธิการเสนอข่าว นั้น เป็นการเสนอข่าวโดยมุ่งหวังเพื่อการทำลายชื่อเสียงโจทก์ ซึ่งสื่อแสดงเจตนาไม่สุจริตเนื่องจากเสนอ ข่าวติดต่อกันหลายวันหลายฉบับ จำเลยที่ ๑ ไม่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา ๓๒๙(๑)

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาเกี่ยวกับมาตรา ๓๒๙ (๑) มีเป็นจำนวนมาก เช่น ฎีกาที่ไม่จดทะเบียนสมรสกล่าว กับหญิงที่มีความสัมพันธ์กับสามีว่า คุณเป็นข้าราชการจะแย่งผัวฉัน ดูซิว่ามีผิดไหม (ฎีกาที่ ๑๗๕๖/ ๒๕๒๑) หรือจำเลยเขียนคำร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาของโจทก์ว่า โจทก์ประพฤติไม่ดีทำให้จำเลย เดือดร้อน ขอให้สอบสวนทางวินัย (ฎีกาที่ ๑๕๗/๒๕๕๘) พระภิกษุในวัดเดียวกันทำหนังสือร้องเรียนว่า พระภิกษุเจ้าอาวาสประพฤติผิดธรรมวินัย ได้ร่วมประเวณีกับหญิง แม้จะไม่ใช่ความจริงแต่ได้ร้องเรียน ไปโดยสุจริต เข้าข้อยกเว้นมาตรา ๓๒๙ (๑) (ฎีกาที่ ๑๑๘๓/๒๕๑๗, ๑๕๕๗/๒๕๑๔, ๑๓๖๙๒/๒๕๕๗) ต่างกับมาตรา ๓๓๐ ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าเป็นความจริง หรือร้องเรียนโจทก์ต่อผู้บังคับบัญชาของโจทก์ว่า โจทก์เป็นชู้กับภริยาของจำเลย (ฎีกาที่ ๔๘๑๕/๒๕๕๖) หรือหมิ่นประมาททนายความของตนเพราะไม่ นำพาต่อคดีที่ตนว่าจ้าง (ฎีกาที่ ๑๗๘๐/๒๕๕๖)

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๐๑๗/๒๕๓๑

จำเลยให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนเนื่องจากถูกเรียกไปให้ถ้อยคำในฐานะเป็นพยานในกรณี
ที่ ส. ผู้บังคับบัญชาจำเลยถูกกล่าวหาว่าปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และจำเลยเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับผลจากการ
ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของ ส. จำเลยกล่าวถ้อยคำเพื่อประโยชน์แก่ราชการอันเป็นส่วนรวมและมีมูล
ความจริง แม้ถ้อยคำที่จำเลยกล่าวจะพาดพิงไปถึงโจทก์ ก็เป็นการแสดงข้อความโดยสุจริตเพื่อความชอบ
ธรรมป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตามประมวล
กฎหมายอาญามาตรา ๓๒๖

ในระยะหลังศาลฎีกาดูเหมือนจะแปลความ (๑) นี้ กว้างขึ้น ทั้งที่ น่าจะเป็น (๓) มากกว่า เช่น
ฎีกา ๑๔๔๐/๒๕๕๕ หรือฎีกาที่ ๓๒๗๙ /๒๕๕๙

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

กรณีตามมาตรา ๓๒๙ (๒) ในฐานะเป็นเจ้าของพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๕๙/๒๕๔๑

ผู้ว่าการท่าอากาศยาน ตอบรับหนังสือของกองทัพอากาศว่าโจทก์ถูกปลดเพราะต้องหาว่าลัก
ทรัพย์ของท่าอากาศยาน เป็นการแสดงข้อเท็จจริงโดยสุจริตของเจ้าพนักงานตามหน้าที่ ได้รับการยกเว้น
ตามมาตรา ๓๒๙ (๒)

เคยมีปัญหาถามว่า ในกรณีที่พนักงานสอบสวนทำสำนวนเสนออัยการ ซึ่งข้อความในสำนวนการ
สอบสวนนั้นมีข้อความหมิ่นประมาท เช่นนี้พนักงานสอบสวนจะได้รับการยกเว้นตามมาตรา ๓๒๙ (๒)
หรือตามกฎหมายอื่นหรือไม่

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

การที่พนักงานสอบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และสรุปสำนวนไปตามความเป็นจริงโดยสุจริตเป็นการปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่ง เพราะฉะนั้นก็น่าจะเป็นกรณีตามมาตรา ๓๒๙ (๒) และถึงแม้จะไม่ใช้กรณีตามมาตรา ๓๒๙ (๒) แต่ถ้าเป็นเรื่องที่พนักงานสอบสวนกระทำการไปตามอำนาจหน้าที่ที่ตนมีอยู่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ได้บัญญัติรับรองในเรื่องนี้ไว้ซึ่งเป็นการได้รับยกเว้นตามกฎหมายอื่น ดังนั้นบางกรณีแม้จะไม่เข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๓๒๙ (๒) ก็เป็นการยกเว้นความผิดตามกฎหมายอื่นได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๕๘/๒๕๒๓

สารวัตรใหญ่สถานีตำรวจกล่าวในที่ประชุมราชการอำเภอประจำเดือนว่าโจทก์ตั้งบ่อนพนันเลี้ยงโจรเป็นกรณีเจ้าพนักงานกล่าวแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่ ไม่เป็นความผิดตาม ม.๑๕๗, ๓๒๖

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

กรณีตามมาตรา ๓๒๙ (๓) ตีชมด้วยความเป็นธรรมซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ

การตีชมด้วยความเป็นธรรม หมายความว่า กล่าวด้วยความเข้าใจว่าถูกต้องและสมควรกล่าวตามความรู้สึกของคนทั่วไป มิใช่เป็นการแกล้งกล่าวคร่ำครึๆ กลางๆ บิดเบือน ตัดต่อ หยาบคาย ยั่วยุ มุ่งหมายให้เกิดความโกรธเกลียดไม่พอใจดูหมิ่น อย่างไรก็ตามได้รับการยกเว้นก็เฉพาะคำกล่าวที่ตีชมอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ ข้อนี้จึงต้องพิจารณาตามความรู้สึกของคนทั่วไปว่าเป็นวิสัยของคนทั่วไปจะกล่าวตีชมเช่นนั้นหรือไม่ ไม่ใช่เรื่องที่ใครๆ จะนำมาพูดแต่มีคนหนึ่งเอามาพูดก็ไม่ใช่วิสัยที่ประชาชนเขาจะพูดกัน (ศาสตราจารย์จิติ ติงศภัทย์)

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

เรื่องใดที่เป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำนั้นพอจะเข้าใจได้ว่า ได้แก่ เรื่องกิจการของบ้านเมือง กิจการของท้องถิ่น กิจการของสาธารณะหรือพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง บุคคลที่เสนอตัวมาเป็นตัวแทนของชุมชนหรือของประชาชนหรือบุคคลที่เสนอผลงานหรือสินค้าต่อสาธารณชนหรือประชาชนหรือบุคคลที่เป็นดารา นักแสดง นักร้อง พระภิกษุสงฆ์ต่าง ๆ เหล่านี้เป็นต้น

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

การเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ที่จะไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทก็อาศัยตามมาตรา ๓๒๙ (๓) นี้เช่นเดียวกัน และต้องเป็นที่เข้าใจว่าหนังสือพิมพ์ไม่ได้มีสิทธิยิ่งไปกว่าสามัญชนที่จะติชมผู้ใด ดังนั้นการเสนอข่าวเกี่ยวกับกระทำความผิดทางอาญา การจับ การกล่าวหาผู้ต้องสงสัยย่อมได้รับเอกสิทธิ์อย่างจำกัด และไม่มีสิทธิที่จะกล่าวเกินเลยไปกว่าการแจ้งข่าว ถ้าการกล่าวนั้นล่วงล้ำขอบเขตในลักษณะที่กลายเป็นยืนยันว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดจริง ก็ไม่ได้รับการยกเว้นความผิด (ศาสตราจารย์จิตติ ติงศัททิตย์) การลงข่าวทำนองยืนยันว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำผิด เช่นนี้ก็ไม่น่าจะได้รับความคุ้มครองเป็นการกล่าวเกินเลยไปจากการเสนอข่าว

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๙๐๙/๒๕๑๙

จำเลยมีหนังสือไปถึงหัวหน้าคณะปฏิวัติและอธิการบดีว่าโจทก์ร่วมทำลายหลักฐานทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ ละเมิดกฎหมายบ้านเมืองไม่สมกับเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย จำเลยทำโดยสุจริต ตีชมด้วยความเป็นธรรม อันเป็นวิสัยของประชาชนที่อยู่ในฐานะเช่นจำเลยย่อมกระทำ ไม่มี ความผิดฐานหมิ่นประมาท

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

นายอำเภอเป็นเจ้าพนักงานเป็นบุคคลที่ประชาชนจะต้องได้รับการพึ่งพาจากการปฏิบัติหน้าที่ นายอำเภอจึงถูกตีชมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของนายอำเภอได้ทำนองเดียวกับ คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๓๗๑/๒๕๒๒ จำเลยกล่าวหาว่านายอำเภอพิมพ์หนังสือขายแล้วไม่นำเงินไปซื้ออาวุธแจกประชาชนตามที่โฆษณาไว้หรือคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๑๖/๒๕๒๒ จำเลยส่งข่าวไปให้หนังสือพิมพ์ว่าโจทก์เป็นตำรวจปฏิบัติต่อจำเลยโดยพุดรุนแรงไปบ้าง เป็นข้อความถึงอธิบดีกรมตำรวจผ่านหนังสือพิมพ์เป็นการตีชมด้วยความเป็นธรรม อันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำและข้อความที่ลงในหนังสือพิมพ์เป็นเรื่องโดยสุจริตไม่เป็นความผิดหรือ ค. ทำงานเกี่ยวกับนักการเมืองและมหาชนทั่วไป ต้องได้รับการสรรเสริญและบิดเบือน ค. มีสิทธิออกความเห็นได้ถ้าไม่มีเจตนาร้ายไม่มีความผิด (ฎีกาที่ ๓๑๗/๒๕๔๗) หรือวิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องการกระทำของพระไม่ใช่เป็นเรื่องส่วนตัว ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยว่าเป็นการตีชมด้วยความเป็นธรรมตามมาตรา ๓๒๙ (๓) (ฎีกาที่ ๒๓๑๕/๒๕๒๔) หรือผู้ถูกวิจารณ์เป็นนายกรัฐมนตรี (ฎีกาที่ ๔๙๔๘/๒๕๕๔)

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๒/๒๕๓๕

ก่อนจำเลยหมิ่นประมาท ได้มีผู้บริจาคเงินให้โรงเรียนจำนวน ๔,๐๐๐ บาท ส. ครูใหญ่ ลงไว้ในบัญชีเพียง ๑,๕๐๐ บาท ทั้งไม่เคยทำบัญชีแสดงรายรับรายจ่ายของโรงเรียน จำเลยเป็นกรรมการศึกษาของโรงเรียน กล่าวแก่บุคคลที่สามว่า ส. ครูใหญ่ ไม่ดีหลายอย่าง กินเงินโรงเรียนแล้วยังไม่พัฒนาโรงเรียน จึงเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตอันเป็นวิสัยของจำเลยในฐานะกรรมการศึกษาของโรงเรียน ไม่เป็นความผิด

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๕๔/๒๕๒๙

โจทก์เป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาล จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ช่วยพยาบาล จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๗ รัับราชการเป็นแพทย์ประจำโรงพยาบาล จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๗ ทำหนังสือร้องเรียนโจทก์ต่อผู้อำนวยการกองพยาบาลภูมิภาคพร้อมเทปบันทึกเสียงซึ่งจำเลยที่ ๑ พุดยืนยันตามหนังสือร้องเรียนว่าโจทก์รับสินบนและชู้สาว ต่อมาสำนักพิมพ์ลงข่าวโจทก์ เมื่อพฤติการณ์ที่จำเลยร้องเรียนมาจากฐานความจริงหรือเหตุการณ์ที่โจทก์ปฏิบัติอยู่ทำให้จำเลยเข้าใจว่าโจทก์ปฏิบัติหน้าที่ไม่ชอบและมีพฤติกรรมชู้สาว ถือได้ว่าจำเลยทั้งเจ็ดกระทำการโดยสุจริตเพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามทำนองคลองธรรม

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

กรณีตามมาตรา ๓๒๙ (๔) ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาลหรือในการประชุม (ฎีกาที่ ๓๖๕๔/๒๕๔๓) รายงานเกี่ยวกับการถูกฟ้องคดี ไม่แสดงให้เห็นเจตนาไม่สุจริต จำเลยไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท ตามมาตรา ๓๒๙ (๔) และไม่ผิดฐานดูหมิ่นเจ้าพนักงาน (ดูฎีกาที่ ๑๐๐๖/๒๕๔๒)

มีข้อสังเกตว่าข้อยกเว้นที่จะไม่เป็นความผิด มีแต่เฉพาะผู้ที่ทำหน้าที่ในการแจ้งข่าวและต้องเป็นการแจ้งข่าวโดยสุจริต ไม่รวมถึงบุคคลซึ่งเป็นผู้กล่าวในที่ประชุมอื่นๆ เพราะฉะนั้นถ้ามีการประชุมและมีการหมิ่นประมาทกันในที่ประชุมบุคคลซึ่งเป็นผู้กล่าวข้อความหมิ่นประมาทไม่อยู่ในฐานะผู้แจ้งข่าว

ข้อสังเกตประการต่อไปมีว่าต้องเป็นการประชุมหรือเป็นการดำเนินการในศาลโดยเปิดเผย ดังนั้นถ้าเป็นการประชุมลับหรือในการดำเนินการในศาลอย่างเป็นทางการลับก็ไม่อยู่ในความหมายมาตรานี้ (ดูฎีกาที่ ๕๑/๒๕๐๓)

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

มีปัญหาว່ว่าจะต้องเป็นเรื่องการดำเนินการในศาลของศาลเท่านั้นหรือไม่ เห็นว่า การแจ้งข่าวนี้มิได้หมายความว่าเป็นการแจ้งข่าวที่เฉพาะเกี่ยวกับการพิจารณาคดีเท่านั้น การดำเนินการอย่างอื่นในศาลที่กระทำโดยเปิดเผยก็นำมาแพร่ข่าวได้เช่นเดียวกัน เช่นการกระทำของเจ้าหน้าที่ศาลเป็นต้น ส่วนการประชุมนั้นก็ไม่ได้จำกัดว่าเป็นการประชุมในเรื่องอะไร แต่ก็ต้องหมายความถึงเป็นการประชุมอันเปิดเผยที่ประชาชนมีโอกาสที่จะเข้ารับฟังได้ เช่น การอภิปรายในรัฐสภา เป็นต้น

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๔๓๘/๒๕๓๑

นสพ.ลงข้อความตามที่ ล. ฟ้อง จ. ว่า จ. เป็นบุคคลล้มละลายเป็นการรายงานเรื่องที่ จ. ถูกฟ้อง เป็นคดีล้มละลายย่อมได้รับความคุ้มครองตามมาตรา ๓๒๙ (๔)

ในกระบวนการพิจารณาคดีในศาล (มาตรา ๓๓๑) ต่างกับคำว่า การดำเนินการอันเปิดเผยใน ศาล (มาตรา ๓๒๙)

กล่าวโดยสรุปในเบื้องต้น ต้องสุจริต มิฉะนั้นจะอ้างมาตรา ๓๒๙ ไม่ได้ (ฎีกาที่ ๑๒๐๓/๒๕๒๐, ๓๗๒๕/๒๕๓๘, ๓๕๔๕/๒๕๕๘)

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

มาตรา ๓๓๑ “คู่ความ หรือทนายความของคู่ความ ซึ่งแสดงความคิดเห็น หรือข้อความใน กระบวนพิจารณาคดีในศาล เพื่อประโยชน์แก่คดีของตน ไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท”

คำว่าคู่ความในที่นี้หมายถึง บุคคลตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑ (๑๑) คือหมายถึงตัวความ ผู้มีสิทธิจะทำการแทนบุคคลนั้นๆ ตามกฎหมาย หรือในประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ได้แก่ บุคคลตามมาตรา ๒ (๑๕) บทบัญญัติในมาตรา ๓๓๑ นี้คุ้มครอง แต่เฉพาะคู่ความหรือทนายความเท่านั้น ไม่ได้ให้ความคุ้มครองพยาน

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๔๙/๒๕๑๐ (ประชุมใหญ่)

คดีก่อนจำเลยถูกอ้างและหมายเรียกมาเป็นพยาน จำเลยถูกคู่ความคดีนั้นถามว่าพยานได้ปลุกปล้ำโจทก์ในคดีนี้หรือไม่ จำเลยไม่เต็มใจตอบเกรงจะถูกฟ้องคดีอาญา แต่ศาลสั่งให้ตอบจึงตอบว่าได้เสียกัน เป็นการตอบตามประเด็นที่คู่ความซักถามตอบไปตามหน้าที่ของพยาน มิใช่ นอกเหนือหน้าที่ ทั้งไม่มีเจตนาตอบไปเพื่อหมิ่นประมาทโจทก์จึงไม่มีความผิด

ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๐๖ ประกอบมาตรา ๑๑๑ (๒) พยานที่ได้รับหมายเรียกของศาลไม่ไปศาล นอกจากพยานอาจถูกหมายจับและกักขังจนกว่าจะเบิกความแล้ว ยังเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๐ และพยานมีหน้าที่เบิกความตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๑๕ หากพยานไม่ยอมเบิกความพยานมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๑ และหากพยานเบิกความเท็จ พยานต้องรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๕

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

มีข้อสังเกตว่ามาตรา ๓๓๑ มิได้คุ้มครองพยาน คุ้มครองเฉพาะคู่ความหรือทนายความเท่านั้น และมีใช้กรณีตามมาตรา ๓๒๙ (๔) เพราะคุ้มครองผู้แจ้งข่าว มิใช่คุ้มครองพยานที่มาเบิกความ (ฎีกาที่ ๑๐๐๖/๒๕๔๒) ดังนั้น ข้อยกเว้นความผิดฐานหมิ่นประมาท จึงมิใช่มีแต่ในประมวลกฎหมายอาญาเท่านั้น

ตามคำพิพากษาข้างต้นมิได้อ้างบทมาตราว่าจำเลยไม่ผิดเพราะอะไร

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๖๓-๕๖๕/๒๕๐๘

การที่จำเลยเบิกความในคดีที่จำเลยถูกฟ้องฐานขั้บรรลประมาทชนคนบาดเจ็บว่าจำเลยให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนเพราะถูกโจทก์ขู่เช้ญนั้น เห็นได้ว่าเป็นถ้อยคำของคู่ความในกระบวนการพิจารณาคดีในศาลเพื่อประโยชน์แก่คดีของตน ไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๕๕/๒๕๑๕

จำเลยฟ้องหย่าภริยาโดยกล่าวในฟ้องว่าภริยาเป็นชู้กับโจทก์ ซึ่งจำเป็นต้องกล่าวเพื่่อมให้เป็นฟ้องเคลือบคลุม ถือว่าข้อความนั้นเป็นข้อความในกระบวนการพิจารณาในศาลเพื่อประโยชน์แก่คดีของตนตามมาตรา ๓๓๑ จำเลยไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

มาตรา ๓๓๑ มีข้อที่ควรพิจารณาอีกประการหนึ่งคือ คำว่ากระบวนการพิจารณาคดีในศาลนี้มีความหมายถึงการกระทำในชั้นเจ้าพนักงานด้วยหรือไม่ ท่านศาสตราจารย์จิติให้ความเห็นไว้ว่า หมายถึงการกระทำในชั้นใดไม่ว่าจะเป็นศาลชั้นต้น ศาลชั้นอุทธรณ์ ศาลฎีกา หรือชั้นไต่สวน หรือภายหลังการพิพากษาของศาล แต่ไม่หมายความรวมถึงการกระทำในชั้นที่เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานศาล ซึ่งในเรื่องนี้ยังไม่มีความพิพากษา แต่อย่างไรก็ตามก็คงต้องรวมถึงการเดินเผชิญสืบของศาล แม้จะเป็นการกระทำนอกศาลก็ตาม (เพราะเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างหนึ่ง)

กล่าวโดยสรุป การแสดงความคิดเห็นหรือข้อความตามมาตรา ๓๓๑ นี้ อาจจะกล่าวมาในคำฟ้อง (ฎีกาที่ ๑๐๕๕/๒๕๑๔, ๖๔๘๓๒๕๓๑) ในคำให้การในคำคัดค้าน (ฎีกาที่ ๕๓๐/๒๕๑๕) ในคำแถลงการณ์ (ฎีกาที่ ๔๑๑/๒๕๓๒) หรือการซักถามของทนายความซึ่งทนายความใช้ข้อความหมิ่นประมาท แต่การกระทำนั้นๆ เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่คดีของตน (ฎีกาที่ ๓๘๗/๒๔๗๒ ,๘๐๖/๒๔๖๖)

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

มาตรา ๓๓๐ “ในกรณีหมิ่นประมาท ถ้าผู้ถูกหาว่ากระทำความผิด พิสูจน์ได้ว่าข้อที่หาว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

แต่ห้ามไม่ให้พิสูจน์ ถ้าข้อที่หาว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัว และการพิสูจน์จะไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน”

มาตรา ๓๓๐ เป็นเหตุยกเว้นโทษ ไม่ใช่บทบัญญัติที่ทำให้การกระทำไม่เป็นความผิด ในทางตำราเห็นว่าเป็นแนวความคิดใหม่เพราะในหลักการเดิมนั้นที่จริงยังเป็นหมิ่นประมาท แต่ในมาตรา ๓๓๐ กลับเป็นเหตุยกเว้นโทษ

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

ในมาตรา ๓๓๐ ห้ามไม่ให้พิสูจน์ข้อเท็จจริง ถ้าข้อเท็จจริงนั้นเป็นข้อเท็จจริงที่เป็นเรื่องส่วนตัวและไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน จากบทบัญญัติในวรรคสอง ข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้พิสูจน์ได้

๑. ข้อเท็จจริงที่ไม่ใช่เรื่องส่วนตัวแม้จะไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนก็ตาม หรือ
๒. ข้อเท็จจริงที่เป็นเรื่องส่วนตัวแต่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน

หน้าที่พิสูจน์เป็นหน้าที่ของจำเลย และการนำสืบความจริงตามมาตรานี้ต้องนำสืบให้ฟังได้ว่าข้อความที่หมิ่นประมาทนั้นต้องเป็นความจริง ดังนั้นหากไม่สามารถนำสืบให้ฟังได้ว่าข้อความที่กล่าวเป็นความจริง แม้จำเลยจะกล่าวข้อความดังกล่าวโดยความสุจริต หรือด้วยความสำคัญผิด ก็ไม่เข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๓๓๐ นี้และจะนำสืบว่า เพียงแต่ได้รับข่าวลือหรือได้รับคำบอกเล่ามาย่อมไม่อาจจะกระทำได้ ถึงแม้จะเป็นเรื่องที่ได้รับคำบอกเล่ามาก็ต้องนำสืบให้ได้ว่าเรื่องที่ตนได้รับคำบอกเล่ามานั้นเป็นความจริงตามที่ตัวเองกล่าว จึงจะได้รับการยกเว้นโทษ

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๗๒/๒๕๐๗

โจทก์เป็นเจ้าของคณะอำเภอ ฟ้องหาว่าจำเลยกล่าวคำหมิ่นประมาทใส่ความว่าโจทก์เข้าหานางชีที่ห้องวิปัสสนา เป็นเหตุให้โจทก์เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นเกลียดชัง จำเลยขอพิสูจน์ความจริงได้ เพราะการพิสูจน์ความจริงของจำเลยย่อมเป็นประโยชน์แก่ประชาชน เนื่องจากประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธผู้เป็นศาสนิกชนย่อมหวงแหนที่จะมิให้ผู้ใดมาทำลายหรือทำความมัวหมองให้แก่พุทธศาสนาที่ตนนับถือยิ่ง เมื่อจำเลยมาพิสูจน์ความจริงให้ประจักษ์ต่อศาลได้ ก็เป็นประโยชน์แก่คนทั่วไปที่จะได้ไม่มัวหลงคารพเลื่อมใสโจทก์ต่อไป

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๖๒/๒๕๑๔

ข้อความที่จำเลยโฆษณาว่า “จำสิบตำรวจอารมย์ ประทุมศรี หัวหน้าตำรวจจราจรและพลตำรวจพิชัย จิตรหาญ ฟังทางนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของท่านจงอย่าเห็นแก่เล็กแก่น้อย ฯลฯ” นั้นไม่ใช่เป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัว เพราะผู้เสียหายเป็นเจ้าของงานมีหน้าที่ปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการจราจร การที่ผู้เสียหายเรียกหรือรับสินบนจากผู้กระทำผิดจราจรนั้นย่อมเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ ถ้าเป็นความจริงดังที่จำเลยโฆษณา ย่อมเป็นประโยชน์ต่อประชาชน จำเลยจึงขอพิสูจน์ความจริงได้

(นอกจากคำพิพากษาดังกล่าวแล้วอาจศึกษาได้จากฎีกาที่ ๑๕๕๑/๒๕๐๓, ๓/๒๕๐๘ ซึ่งฎีกาเหล่านี้เป็นฎีกาที่วินิจฉัยว่าเป็นเรื่องที่พิสูจน์ความจริงได้ ส่วนฎีกาที่ ๒๖๕/๒๔๗๓, ๕๓๑-๕๓๒/๒๔๗๕, ๙๒๕/๒๔๗๔ เหล่านี้วินิจฉัยว่าเป็นเรื่องส่วนตัวโดยแท้จึงขอพิสูจน์ไม่ได้ และดูฎีกาที่ ๗๔๓๕/๒๕๔๑)

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

มาตรา ๓๓๒ “ในคดีหมิ่นประมาทซึ่งมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด ศาลอาจสั่ง

(๑) ให้ยึด และทำลายวัตถุหรือส่วนของวัตถุที่มีข้อความหมิ่นประมาท

(๒) ให้โฆษณาคำพิพากษาทั้งหมด หรือแต่บางส่วนในหนังสือพิมพ์หนึ่งฉบับหรือหลายฉบับ ครั้งเดียวหรือหลายครั้ง โดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา”

มาตรา ๓๓๒ เป็นสภาพบังคับของคดีหมิ่นประมาทในเรื่องบรรเทาความเสียหายให้ผู้เสียหาย ซึ่งอาจจะร้องขอให้จำเลยบรรเทาความเสียหายกรณีใดกรณีหนึ่งหรือทั้งสองกรณีก็ได้ และต้องขอมาพร้อมกับคำฟ้องหรือขอมาในภายหลังก่อนศาลมีคำพิพากษา เพราะเป็นคำสั่งที่ต้องสั่งในคำพิพากษา (ฎีกาที่ ๙๕๐/๒๔๘๔)

ให้ยึดและทำลายวัตถุหรือส่วนของวัตถุซึ่งมีข้อความหมิ่นประมาท ยกตัวอย่างเช่น เขียนข้อความหมิ่นประมาทหรือมีเทปหมิ่นประมาท เช่นนี้ศาลย่อมสั่งให้ยึดเทปหรือเอกสารที่มีข้อความหมิ่นประมาทนั้นมาทำลายเสียได้

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

มีปัญหาว่าถ้าเขียนข้อความหมิ่นประมาทบนกำแพง ในกรณีเช่นนี้ศาลจะสั่งให้ทุบกำแพงที่มีข้อความหมิ่นประมาทได้หรือไม่ ถ้าพิจารณาข้อความในตัวบท ก็จะเห็นว่าศาลมีอำนาจที่กระทำได้ แต่คงไม่บังคับศาลถึงขนาดที่จะต้องกระทำเช่นนั้น ถ้าศาลเห็นว่าสามารถลบข้อความบนกำแพงได้ ศาลก็ชอบที่จะสั่งให้ลบข้อความแทนการทุบกำแพงโดยถือว่าเป็นการทำลายส่วนของวัตถุที่มีข้อความหมิ่นประมาท

ส่วนกรณีให้โฆษณาคำพิพากษาทั้งหมดหรือบางส่วน โดยให้โฆษณาในหนังสือพิมพ์ก็ฉบับก็ครั้งก็ย่อมจะกระทำได้โดยให้จำเลยชำระค่าโฆษณาอันเป็นหนี้ทางแพ่ง โดยผลการโฆษณาบางส่วน of คำพิพากษาอาจจะต้องมีข้อความเพิ่มเติมบ้างเพื่อให้ได้ความ ศาลจึงสั่งโดยวิธีให้ประกาศผลคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์ ซึ่งศาลก็อาจสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างตามที่เหมาะสม

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓/๒๕๕๒

มาตรา ๓๓๒ (๒) บัญญัติว่าในคดีหมิ่นประมาทซึ่งมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดศาลอาจสั่งให้โฆษณาคำพิพากษาทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ในหนังสือพิมพ์หนึ่งฉบับหรือหลายฉบับ ครั้งเดียวหรือหลายครั้ง โดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา เห็นได้ว่าให้อำนาจศาลสั่งให้โฆษณาคำพิพากษาเท่านั้น มิได้มีกฎหมายให้อำนาจศาลสั่งให้โฆษณาคำขออภัยด้วย การที่ศาลล่างทั้งสองสั่งให้จำเลยที่ ๑ โฆษณาคำขออภัยต่อโจทก์ด้วย จึงเป็นการลงโทษจำเลยที่ ๑ นอกเหนือจากโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายต้องห้ามตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒ วรรคหนึ่ง จึงไม่ชอบ

มีข้อพิจารณาว่าคำสั่งของศาลตามมาตรา ๓๓๒ เป็นโทษหรือเป็นการเยียวยาความเสียหายซึ่งกฎหมายบัญญัติวางกรอบไว้เพียงใด โจทก์ก็ขอได้เพียงนั้นโดยไม่ต้องอ้างประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒ ซึ่งอาจจะมีข้อโต้แย้งทางกฎหมายได้เพราะโทษตามกฎหมายอาญามีบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ ซึ่งไม่รวมกรณีตามมาตรา ๓๓๒ ด้วย

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๔๙๓/๒๕๖๒ (ประชุมใหญ่)

ในคดีหมิ่นประมาทซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๓๒ (๒) ให้อำนาจศาลสั่งให้จำเลยโฆษณาคำพิพากษาทั้งหมด หรือแต่บางส่วนในหนังสือพิมพ์หนึ่งฉบับหรือหลายฉบับ ครั้งเดียวหรือหลายครั้ง โดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา ดังนั้น แม้โจทก์จะมีคำขอให้จำเลยทั้งสองร่วมกันโฆษณาขอโทษโจทก์ในหนังสือพิมพ์ โดยมีได้มีคำขอให้โฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์ แต่เมื่อเป็นอำนาจของศาลการที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ ๒ โฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์ ท. ๓ ครั้ง ภายใน ๑ เดือน โดยค่าใช้จ่ายของจำเลยที่ ๒ จึงไม่เป็นการพิพากษาเกินคำขออันต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

มาตรา ๓๓๓ “ความผิดในหมวดนี้เป็นความผิดอันยอมความได้

ถ้าผู้เสียหายในความผิดฐานหมิ่นประมาทตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือ บุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย”

ความผิดฐานหมิ่นประมาท เป็นความผิดอันยอมความได้ เพราะฉะนั้นอายุความร้องทุกข์ต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ และกรณีตามวรรคสอง ผู้ที่จะร้องทุกข์ได้นั้นไม่ใช่บุพการี จะร้องทุกข์ได้แต่เฉพาะบิดามารดา คู่สมรสหรือบุตรของผู้เสียหายเท่านั้น และน่าจะต้องเป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์ตามกฎหมายไม่ใช่ตามความจริง

ความในวรรคสองหมายความถึงกรณีหมิ่นประมาทคนเป็น แต่คนเป็นซึ่งถูกหมิ่นประมาทตายก่อนร้องทุกข์ มีปัญหาว่า คำว่าตายในที่นี้หมายความว่าถึงสาเหตุด้วยหรือไม่ ในเรื่องนี้ยังมีความเห็นแตกต่างกันอยู่ แต่ท่านศาสตราจารย์จิติติ เห็นว่าตายในที่นี้หมายถึงถูกศาลสั่งให้เป็นคนสาบสูญด้วย

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

จึงมีปัญหาว่าถ้าเป็นกรณีหมิ่นประมาทตามมาตรา ๓๒๗ จะนำมาตรา ๓๓๓ วรรคสองมาใช้บังคับได้หรือไม่ จะเห็นได้ว่ากรณีตามมาตรา ๓๒๗ นั้นเป็นการใส่ความคนตายแต่ผู้เสียหายคือคนเป็นนั่นเอง ดังนั้นถ้ามีการใส่ความคนตายแล้วทำให้คนเป็นเสียหาย ต่อมาคนเป็นยังไม่ได้ร้องทุกข์แต่ตายเสียก่อน บิดามารดา คู่สมรสหรือบุตรของผู้เสียหายนั้น ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำตามมาตรา ๓๒๗ ย่อมร้องทุกข์และถือว่าเป็นผู้เสียหายตามมาตรา ๓๓๓ วรรคสองนี้ด้วย (แต่ปัจจุบันยังมีมาตรา ๓๖๖/๔ เรื่องดูหมิ่นเหยียดหยามศพ) แต่มิได้บัญญัติว่า ผู้ใดเป็นผู้เสียหาย เพราะศพไม่อาจดำเนินคดีด้วยตนเอง และคงจะแปลว่าเป็นกรณีเดียวกับมาตรา ๓๒๗ คงไม่ได้ มิฉะนั้นคงไม่จำเป็นต้องบัญญัติมาตรา ๓๖๖/๔ ขึ้นมาใหม่